საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შე

ხუთშაბათი, 18 მარტი. 1920 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერთობა

ფასი 3 მანეთი

ფასი: 1 თვით 75 მანეთი, ცალკე ნომრის 2 მანეთი. განცხადების ფასი პირველ გვერდზე სტრიქონი 5 მანეთი. მეოთხე გვერდზე 4 მან. ხანგრძლივობითი განცხადების ზომა 15×2 სტრიქონი ზედიზ. 100 მანეთი. ხელნაწერი განცხადებები არ დაიბეჭდება. რედაქცია და კანტორის ადრესი: კრუზენშტერნის ქ. 4, შესასვლელი რუსთაველის ქუჩიდან 3-18-თან. ტელეფონი 16—62

№ 63 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 63

ღრმა მწუხარებაში მყოფი ნიკოლოზ გიორგის ძე ჩიმაკაძე აუწყებს ნათესავებს, მეგობრებს და ნაცნობებს, რომ ხუთშაბათს, 18 მარტს გადახდილი იქნება ორმოცი დღის თავზე წირვა და პანაშვიდი ძვირფასი მეუღლის

იულია დავითის ასულის ჩიმაკაძის

სულის მოსახსენებლად იოანე ღვთის მეტყველის ეკლესიაში (ვერაზე) წირვა დაიწყება დილის 10 საათზე. (991 2—2)

ღრმად დამწუხრებული ჩოხატაურის რაიონული სახალხო გვარდიის შტაბი აუწყებს ნაცნობებს და ამხანაგებს გვარდიელის

სანდრო მალაქიას ძე ბერძენიშვილის

ტრაგიკულად გარდაცვალებას. დასაფლავება მოხდა სამშაბათს, 16 მარტს, შუადღის 2 საათზე სოფ. ფარცხმის ეკლესიის გალავანში (გურ. ა). (1008—1—1)

გულმოკლულნი: ილარიონ ბერძენიშვილის ასული, ივანე, ეპიფანე, მარო, ვერიკო და პოლინე ცინცაძისა აუწყებენ ნაცნობ ნათესავებს პირველი საყვარელი შვილისა, დანარჩენები დაუვიწყარ ძმისა გვარდიელის

სანდრო მალაქიას ძე ბერძენიშვილის

ტრაგიკულად გარდაცვალებას, რომლის დასაფლავება მოხდა სამშაბათს 16 მარტს სოფელ ფარცხმის ეკლესიის გალავანში (ჩოხატაური) გურია. (1009—1—1)

ხოფერი ელიაშვილ-სიკანაძისა ღრმა მწუხარებით აუწყებს ნათესავებს, ნაცნობებს და მეგობრებს საყვარელი მეუღლის

გოგლო ქარცივაძის

გარდაცვალებას. (ფ. 1—1)

გურიის სამაზრო ერობის გამგეობა ღრმა მწუხარებით აუწყებს საზოგადოებას თავის თანამშრომლის სტატისტიკოსის

გერმანე ვლადიმერის ძე ცოცორიავას

უდროოდ გარდაცვალებას. (ფ 1—1)

გურიის სამაზრო ერობის თანამშრომელთა კავშირის გამგეობა ღრმა მწუხარებით აუწყებს საზოგადოებას კავშირის წევრის ერობის ნიჭიერ მუყაით თანამშრომლის სტატისტიკოსის

გერმანე ვლადიმერის ძის ცოცორიავას

უდროოდ გარდაცვალებას. დაკრძალვის დღე იქნება გამოცხადებული დამატებით. (ფ. 1—1).

აპრილის პირველ რიცხვებში გამოვა სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტთა ერთი ჯგუფის ყოველთვიური სამეცნიერო, სალიტერატურო და საპოლიტიკო ჟურნალი

„მომავალი“

სარედაქციო კოლეგია მოუწოდებს სტუდენტობას მოაწოდონ შესაფერი მასალები. მასალების გამოგზავნა შეიძლება დროებით კანტორა „განათლება“-ში. თფილისი, ოლღას ქ. № 6. (3—1)

ექიმი ნ. ი. ოქრობჟარიძე

იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს საღამოს 4—6 საათამდის. [illegible] ქუჩა № 22, სოლოლაკი. (ნ.—ო.).

ბათუმის ბედი

დილის ჟურნალ-გაზეთებით და იმავე გაცრუებით შეხვდება საქართველოს დემოკრატია და მასთან ერთად ბათუმ-აჭარის მცხოვრებნი იმ ცნობებს, რომელიც ევროპიდან მოვიდა ბათუმის საკითხის გადაწყვეტის შესახებ. გუშინდელ გაზეთებში გამოქვეყნებულ დეპეშებიდან სჩანს, რომ სახელმწიფოთა უმაღლეს საბჭოს უკვე 24 თებერვალს გადაუწყვეტია „გამოაცხადოს ბათუმის პორტი თავისუფალ პორტად, ქალაქი და მის გარშემო პატარა ზონა შეადგენენ ხალხთა ლიგის მფარველობის ქვეშ მყოფ პატარა სახელმწიფოს, და მას დაიკავებენ საერთაშორისო რაზმის—ინგლისის, საფრანგეთის და იტალიის სამი ბატალიონისაგან შემდგარი“.

საკითხის ასეთი გადაწყვეტა ჩვენ მიგვაჩნია ფეხქვეშ გათელვად იმ პრინციპებისა, რომლებიც შეიმუშავა უმაღლესმა საბჭომ თავის მუშაობის დასაწყისში და რომლითაც მას უნდა ეხელმძღვანელა ქვეყნის საქმეების მოგვარებაში.

მართლაც და რა მოსაზრებით შეიძლება გამართლდეს ბათუმის საკითხის ასე გადაწყვეტა? ვისი ინტერესების მიხედვით შეიძლებოდა ამ საკითხისათვის ასეთი მიმართულების მიცემა? ლიდ-აზრი პრინციპებისა, რომელიც საფუძვლად უნდა სდებოდა უმაღლეს საბჭოს მუშაობას, გულისხმობს, რომ იმნაირ საკითხებში, როგორიც ბათუმ-აჭარისაა, მთავარი ყურადღება თვით დაინტერესებულ მცხოვრებთა სურვილს უნდა მიექცეს. ბათუმ-აჭარის მცხოვრებთ უკვე არა ერთხელ გამოსთქვეს თავისი სურვილი, გამოსთქვეს მთელი ქვეყნის გასაგონად. მათი ხმა ისე მკაფიო და მეტყველი იყო, რომ ვერავინ მის შესახებ დავას ვერ გაბედავდა. მიუხედავათ აჭარებელ ფულისა, რომელიც ოსმალეთის აგენტებმა დაბნიეს ბათუმ-აჭარის მცხოვრებთა თავის მხარეზე გადასაბირებლად, მიუხედავათ იმ შეშინებისა და სარწმუნოებრივ დემაგოგიისა, რომელსაც ისინი იქ აწარმოებდენ, მიუხედავათ იმ დაბრკოლებისა, რომელიც ხვდებოდა საქართველოს მომხრეთა პარტიის მოქმედებას ინგლისის მხედრობის წარმომადგენლობის მხრით, 7 თვის განმავლობაში ბათუმ-აჭარის მცხოვრებლებმა სამჯერ ამცნეს ქვეყანას, რომ ისინი ქართველ ერის ნაწილად სთვლიან თავის თავს და მათი სურვილია მშობელ ერის წიაღში დაბრუნება. უბრალო სამართლიანობა მოითხოვდა, რომ ბათუმ-აჭარის მცხოვრებთა ეს ხმა უმაღლეს საბჭოს შეესმინა და ამ ხალხის სურვილის წინააღმდეგ არ გადაეწყვიტათ მისი მიწა-წყლის და პოლიტიკური არსებობის საკითხი. თვითგამორკვევა ბათუმ-აჭარის მცხოვრებთა უკვე მოხდა: მათ საქართველოსთან გაერთიანება ასურვეს,—მაგრამ უმაღლესმა საბჭომ არ სცნო მათი უფლება თვითგამორკვევისა და მათ თავს ახვევს იმას, რაც მათ არ უნდათ, რაც მათ ინტერესებს ეწინააღმდეგება. ბათუმის საკითხის ამნაირი გადაჭრა წარმოადგენს ბათუმ-აჭარის მცხოვრებთა მიმართ აშკარა ძალმომრეობას. ის გადაწყვეტილება, რომელიც უმაღლეს საბჭოს გამოუტანია, არ არის საბოლოო. საქართველოს წარმომადგენელი კონსტანტინოპოლიდან იტყობინება, რომ „საბოლოო დასკვნა ბათუმის საკითხის შესახებ მოხდება რუსეთის საკითხის გადაწყვეტასთან ერთად“. ჩვენ მაინც იმედს არ ვკარგავთ, რომ ეს „საბოლოო დასკვნა“ მოხდება იმ პრინციპების მიხედვით, რომელიც დავიწყებული უმაღლეს საბჭოს დღევანდელ გადაწყვეტილებაში, რომ უმაღლესი საბჭო ბათუმის საკითხის საბოლოო გადაჭრის დროს დაადგება ბათუმ-აჭარის მცხოვრებთა თვითგამორკვევის უფლების გზას, რომელსაც ძირითადად ეწინააღმდეგება მისი დღევანდელი გადაწყვეტილება.

პარიზის კომუნისკენ

დღეს პარიზის კომუნის დღეა. 49 წელიწადი გავიდა მას აქეთ 1871 წელს პარიზის მუშები ადგნენ რევოლუციონურად, გამოვიდნენ ბურჟუაზიის წინააღმდეგ. ახალი გათავებული იყო საფრანგეთ-გერმანიის ომი. ომი გათავდა მაშინ საფრანგეთის საშინელი დამარცხებით. დამარცხებამ გამოიწვია რევოლუცია. შემდეგ რესპუბლიკანური დროებითი მთავრობა. ამ მთავრობას მიენდო ხალხმა უკანასკნელი თავგანწირული ბრძოლა პარიზის დასაცველად. პარიზის კარებში შესასვლელად მოსული იყო გერმანელი ჯარი. მთავრობას უნდა ეჩვენებინა, რომ პარიზი უსისხლოდ არ დანებდებოდა. მუშათა კლასი ფეხზე იდგა, არ ფიქრობდა უკან დახევას და სამარცხვინოდ მტრის ხელში ჩაგდებას. მაგრამ ბურჟუაზიულ მთავრობას ეშინოდა შეიარაღებული მუშათა კლასის. გარეგნულად თავდამცველი იყო, გულში მალავდა ღალატს. ფიქრობდა გერმანიასთან ზავის შეკვრას და მუშების „დაწყნარებას“.

როცა იგრძნეს მთავრობის განძრახვა, მუშებმა გამოიჩინეს მეტი ენერგია. უნდოდათ გავლენა მოეხდინათ მაღალ წრეებზე და გადაერჩინათ პარიზი. მთავრობამ „ფარი დაჰკრა ქარს“ და მაშინ მოაწერა ხელი სამარცხვინო ზავის პირობებს. აღელვებული ხალხი ამას ვერ მოითმენდა, მთავრობის წინააღმდეგ იარაღს იხმარდა. მაგრამ მთავრობამ „მოასწრო“ და მოინდომა იარაღის ჩამორთმევა. ეს იყო თავდასხმა. ხალხმა შეუტია. ეროვნულ გვარდიის საშუალებით მოხდა 18 მარტის აჯანყება. ეს გადაიქცა დიდ რევოლუციად. ამ რევოლუციას ხელმძღვანელობდა 20 ოლქის წარმომადგენელი ცენტრალური კომიტეტი. ხალხმა გაიმარჯვა ამ დღეს. მთავრობა თავის რეაქციონური ჯარით პარიზიდან გაიქცა ჯერ ბორდოში, იქიდან ვერსალში გადასახლდა. იქვე გადაბინავდა საერთო ყრილობა (національное собраніе) ვერსალი გადაიქცა რეაქციის საბუდრად, პარიზი დარჩა რევოლუციის ხელში. ცენტრალური კომიტეტი დადგა მაშინვე მარტო თავდაცვით გზაზე. არ ფიქრობდა საზღვრებზე გადასვლას და ვერსალისკენ ჯარების წაყვანას. მისი განკარგულების მიხედვით რევოლუციონური ჯარი უნდა გამკლავებოდა მხოლოდ ვერსალიდან აქეთ წამოსულ რეაქციას.

მუშათა ლაშქრის მეთაურობით პარიზში მაშინ ერთი აზროვნებით, ერთსულოვნებით იყო გამსჭვალული. ცენტრალურ კომიტეტს ეშინოდა თვითნებობის. არ თვლიდა თავის თავს მთელი ხალხის ნებით არჩეულად. დაადგინა ამიტომ საყოველთაო კენჭის ყრით ახალი დაწესებულების შექმნა. არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო უმეტესობამ. ასე არჩეულ საბჭოს დაარქვეს პარიზის კომუნა.

მტრულ ბანაკებათ დაუპირდაპირდნენ ერთიმეორეს პარიზი და ვერსალი. იქიდან ჩაუკეტეს პარიზს კარები. პროვინცია მოგლიჯეს დიდ ქალაქს. აქედან აღარ შეიძლებოდა იქ დეპეშების, წერილების გზავნა. შეწყდა საფოსტო მიმოსვლა. ეს საბლოკადო იარაღი ხელში ჩაიგდო მარტო ვერსალმა. რეაქციის ლიდერი ბოძი ტიერი აგზავნიდა თავის დეპეშებს და მოწოდებებს. ავრცელებდა ზღაპრულ ცილისწამებას პროვინციაში კომუნის შესახებ. პროვინციას თავის თავათ რეაქციონური მაჯის ცემა ჰქონდა. წინათაც ვერსალს უჭერდა მხარს. ახლა უარესად გადაემტერა პარიზის კომუნას.

კომუნა კი მთელ ამ დიდ ქალაქში დიდი ნდობით იყო აღჭურვილი. სხვადასხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, წრეები აცხადებდნენ თავის მიმხრობას და სცნობდნენ მის ხელმძღვანელობას. კომუნის მხედველობაში ჰქონდა მარტო ვერსალის რეაქციასთან ბრძოლა. ამ რეაქციის წინააღმდეგ შემოიკრიბა გარშემო მთელი პარიზი.

იყვნენ იმ დროს დღევანდელი ბოლშევიკები. ბლანკი და მისი მიმდევრები ფიქრობდნენ, დროა საერთაშორისო სოციალური რევოლუციისა. ცდილობდნენ კიდევ მოეხდინათ ასეთი რევოლუცია. მაგრამ კომუნა არ ფიქრობდა ასე. არ შეუდგა ამ გამოურკვეველ გზაზე. კომუნაში იყვნენ პირველი ინტერნაციონალის წევრები. ამათ აზრით ჰქონდათ პარიზის მოძრაობა გამოეყენებინათ, როგორც პოლიტიკური და ორგანიზაციული საშუალება.

კომუნას მაინც მოუხდა დიდმნიშვნელოვანი საქმის კეთებაც. ეს იყო ამ დიდი ქალაქის პატრონი. უნდა შეემუშავებინა საზოგადოებრივი რეფორმები, უნდა გაეტარებინა ცვლილებები. შეუდგა კიდეც ამ აუცილებელ საქმეს, დაიწყო კანონმდებლობა, მაგრამ არც ერთი მისი დეკრეტი არ გადადიოდა ბოლშევიკებისას. ის არ ამბობდა ახლავე სოციალიზმი ყველგანო, არ ეძახოდა მუშებს, გამოდით, ბურჟუებს ყელში ეცით და ძირს თავები დააყარე-ნეთო. ის ახდენდა უფრო პოლიტიკურ ცვლილებებს, არ შეუქმნია ისეთი მდგომარეობა, რომ პარიზის ხალხი ჩამოშორებოდა.

თითონ კომუნაში იყო დავა. მარჯვენა ფრთა უმეტესობა იყო და მარცხენა—უმცირესობას. ერთ ხანს უთანხმოება გამწვავდა, მემარცხენეებს გამოსვლაც უნდოდათ, მაგრამ თქვეს, რომ ეს რეაქციას შეუწყობს ხელსო, დაემორჩილნენ უმრავლესობას.

ინტერნაციონალი ერთ თავის არაჩვეულებრივ კრებაზე შეეხო ამ საკითხს, რადგან მისი წევრები იყვნენ კომუნის მემარცხენე ფრთაში. თათბირის შემდეგ გამოიტანეს დადგენილება:—„მოვისმინეთ ინტერნაციონალის წევრების მოხსენება, და ვთვლით, რომ მოქმედობით დაიცვეს მუშათა ინტერესები, ვცადოთ იმავე დროს ყოველივე ღონისძიებით კომუნის ერთიანობა არ დაირღვეს. ერთიანობა ახლა აუცილებელია ვერსალის მთავრობასთან ბრძოლაში“.

რა თქმა უნდა, პარიზი დიდხანს ვერ გაუძლებდა ვერსალს. ცხადი იყო, რომ კომუნას უნდა გადმოებრუნებინა მაშინდელი წყობილება ისე, რომ იქიდან რეაქციის ფესვები აღმოეხოცა. ვერსალი წარმოადგენდა საერთაშორისო რეაქციას. მის დასამარცხებლად უნდა მოსპობილიყო კლასთა ბატონობა. საბოლოოდ გასამარჯვებლათ კომუნას აქეთ უნდა მიემართა თავის საბრძოლველი იარაღი. უნდა მოეხდინა საერთაშორისო რევოლუცია. ეს კი შეუძლებელი იყო ბლანკ-ბოლშევიკური ხერხებით. კაპიტალიზმს ხანას მაშინ შორს ჰქონდა გადგმული ფესვები. მარტო პარიზი ვერ გაძლებდა.

ვერსალმა გაიმარჯვა. არ აიწერება ის სიმხეცე, რომელიც გამოიჩინა მაშინ რეაქციამ. სისხლი, სისხლი და სისხლი...

კომუნარები დაეცნენ, გაუვარდათ ხელიდან წითელი დროშა. მაგრამ... გაიმარჯვეს სიკვდილით. არ დავიწყებულა მათი საქმე, არ დაკარგულა მათი დროშა. ეს ხელში აიღო მთელი ქვეყნის მუშათა კლასმა, რომელიც მიდის კომუნის ნაჩვენებ გზაზე.

ამ გზას გადაუხვია რუსეთის რევოლუციამ ბოლშევიკების მეთაურობით. ამ რევოლუციამ ხელოვნურად გაზარდა თანამედროვე ვერსალი, ახლანდელი რეაქციის ბანაკი მთელი ევროპის ასპარეზზე. ეს „რევოლუცია“ უნდა დამარცხდეს იმ რეაქციის დასამარცხებლათ. აქეთ რუსეთის კომუნისტებისაგან!..

წინ... პარიზის კომუნისკენ!..

თანამედროვე კითხვები

IV

კლასობრივი და ეროვნული.

„ვაიდია მონარქია“... სწორეთ ეს ითქმის დღევანდელ საერთაშორისო მდგომარეობის შესახებ. რუსეთში ლენინის მთავრობა იმარჯვებს და იფართოებს თავის საზღვრებს. უნგრეთში გაიმარჯვეს მონარქისტებმა და სეცაა აფრიალდება იქ ძველი დროშა. შვეციაში შემდგარა მეფის დავალებით წმინდა სოციალისტური სამინისტრო. გერმანიაში, როგორც უკანასკნელი ცნობებიდან ეტყობა, შინაური ბრძოლის ველზე გაიმარჯვა სამხედრო პარტიამ, და სოციალისტები დამარცხდნენ. შავი ძალები იმართება გაფანტული ნანგრევებისგან სხვა ქვეყნებშიაც.

ამასობაში, ჩვენი საბჭოთა მთავრობა ყველგან აღვივებს რევოლუციონურ ნაკვერცხლებს და გამოჩნდა, რომ ეს გაღვივება უფრო რეაქციას უწყობს ხელს, ვიდრე რევოლუციას.

რეაქცია სარგებლობს ორნაირი საშუალებით. ის ხან მართლაც არის შეიარაღებული და რეფორმებითაც ფიქრობს ხალხზე გავლენის მოპოვებას. ხანაც გაყვა, სოციალისტებსაც გამოიყენებს, ხანაც არა, ძალმომრეობას იხმარს.

პარიზში 1871 წელს, სანამ კომუნისტების რევოლუცია იფეთქებდა ძველი დროის ბურჟუა ტიერი ამბობდა,—საჭიროა როგორმე ახლავე მოხდეს მუშათა კლასის გამოსვლა, რომ გაგვიადვილდეს მთელი მისი მოძრაობის სისხლში ჩახრჩობა.

თანამედროვე ტიერებს არ სძინავთ ინგლისში, საფრანგეთში, გერმანიაში, ამერიკაში, იაპონიაში.. ისინი ერთმანეთს ეძებენ და ურთიერთისათვის თავს გამოიდებენ, თუმცა თითონ ეს სახელმწიფოები ეწინააღმდეგებიან და ემტერებიან ერთი მეორეს.

სოციალისტები, რა თქმა უნდა, ისარგებლებენ ამათი ინტერესების სხვადასხვაობით და ხელს არ შეუწყობენ ტიერების გაერთიანებას. სოციალისტები არ მოინდომებენ, რომ მარჯვენა დიქტატურას დაუპირდაპირონ მარცხენა დიქტატურა..- მარტო თავისი პარტიული ძალით არ გამოვლიან შეთანხმებული ძალების წინააღმდეგ.

მთელი ევროპა განიცდის უზომო ეკონომიურ გაჭირვებას. მკითხველი ნახავს დღევანდელ გაზეთებში საერთაშორისო დახმარების კომიტეტის ანგარიშს, საიდანაც სჩანს, რომ, თუ ახლო მომავალში სხვა და სხვა ქვეყნებს საქონლის, სურსათის მხრივ ხელი არა არ აღმოუჩინეთ, მილიონობით ბავშვები გაწყდებიან, რასაკვირველია, აქ არ კმარა ქველმოქმედება. აქ საჭიროა გამოუყენებელი წყაროების მონახვა. ისე უნდა მოეწყოს ყველგან მეურნეობა, რომ ყოველნაირი სიმდიდრე იზრდებოდეს.

ამისთვის საჭიროა ერთგვარი წესრიგი, ერთგვარი საზოგადოებრივი განწყობილება ამისთანა დროს სამოქალაქო ზავი სჯობია სამოქალაქო ომს. ამისთანა ომში გაიმარჯვებს მხოლოდ რეაქცია, რომელიც ყოველთვის ამბობს:— მე თუ არ ვიქნები, ქვა ქვაზედაც ნუ დარჩენილაო. ეს სამოქალაქო ომი არ გვაცილებს მიწის ძვრას, რომელმაც გაბზარული კედლები დაანგრიოს და ის მიწასთან გაასწოროს მთელ თანამედროვე კულტურას კედლებიან-საძირკვლიანათ.

კლასთა ბრძოლა სოციალისტურ მოძრაობაში საშუალებაა და არა მიზანი. სოციალისტებს ამ საშუალებით ყოველთვის მხედველობაში აქვთ მოიშორონ ისეთი კლასი ან პარტია, რომელიც საზოგადო საქმეს ვერ უვლის, აშენებულს არღვევს, დარღვეულს ვერ აშენებს. თუ თითონ ექნებათ იმედი, რომ შექმნიან ახალ განწყობილებას, ფეხზე დააყენებენ ნაყოფიერ მუშაობას ყველა დარგებში, მაშინ ვალდებული არიან რომ პოლიტიკური მართვა-გამგეობა, დიქტატურა თავის ხელში აიღონ.

დღეს ამის იმედი ვერ ექნებათ ევროპის სოციალისტებს. ქვეყნის ომმა დაგვიტოვა ისეთი საშინელი მემკვიდრეობა, რომ ჩვენი კლასი იქ ვერსად ვერ იკისრებს პასუხისმგებლობას. რაც მოხერხდა ვთქვათ, ამ პატარა საქართველოში, ის არ მოხერხდება დიდ გერმანიაში, დიდ საფრანგეთში, დიდ ინგლისში და სხვაგან. სოციალისტები მარტო თავის ხელით ვერ მოახდენენ სასწაულს ვერ გამოუშვებენ დაშრეტილ წყაროებს, ვერ გააცოცხლებენ მოკლულ ფაბრიკა-ქარხნების ხმაურობას, ხუთი პურით ხუთი ათას მშიერს ვერ გაძღობენ.

ამ პირობებში პოლიტიკურად გაბატონება სოციალისტური პარტიისათვის, მუშათა კლასისთვის დამღუპველი იქნება, ის დაკარგავს ნდობას, გავლენას და თავის მიმდევრებს გადაისვრის სულ მოპირდაპირე ბანაკში.

ჩვენ გვახსოვს, როგორ გამოვიდნენ გერმანიაში სპარტაკელები. მათ გარშემო მუშათა მოძრაობა იყო შეჯგუფებული, სტიქიური, ქაოსური. რომ გაემარჯვათ, მთავრობის ძალა ხელში ჩაეგდოთ, თავის თავსაც ვერ მოუვლიდნენ, სხვა კლასებს გადაიმტერებდნენ, ბოლოს ძირს ჩამოვარდებოდნენ ისე, როგორც უნგრეთში ჩამოვარდა კომუნისტების მთავრობა.

ადვილად შეიძლება ვიწინასწარმეტყველოთ, რომ გერმანელი მონარქისტების გამარჯვება ვერ გამოიღებს სასარგებლო ნაყოფს, ვერ გაამთელებს ეკონომიურ წყლულებს. ეს გარემოება კი ხელახლა აბრუნებს ბოლშევიკურ წისქვილებს. მოხდება ის, რაც ხდება რუსეთში, სადაც გულ გატეხილი ხალხი ხან აქეთ იხრება, ხან იქით.

ამ აქეთ იქით რყევაში მუშათა კლასი ეს მესამე ძალა გაიმარჯვებს მხოლოდ მაშინ, როცა ის ცარიელ ძალმომრეობაზე არ დაემყარება.

ენგელსი სწერდა პარიზის კომუნის შემდეგ:—„როგორც გამოცდილებამ დაგვანახვა, საყოველთაო კენჭის ყრა უფრო გამოსადეგია ჩვენთვის, ვიდრე აჯანყებაო“. ეს დაადასტურა თანამედროვე გამოცდილებამაც. არც ერთ დიქტატურას არ აქვს რუსეთში ფესვები, რადგანაც არც ერთი არ არის საყოველთაო კენჭის ყრით წარმოშობილი.

ლენინის მთავრობის ეშინიან თავისუფალ არჩევნების. ხშირათ უნდა მოეხდინა რიგით ადგილობრივი საბჭოების გადარჩევა, მაგრამ ბოლშევიკები ამბობდნენ, შეიძლება ახალი შედგენილობა აღარ იქნეს ჩვენთვის ხელსაყრელიო. უარყოფენ ხოლმე ხელახალ არჩევნებს. ადგილობრივ საბჭოებს ამიტომ ეკარგება ბოლოთ კავშირი მუშებთან, ეკარგება ბოლოთ ნდობა. თითონ მათი წევრებიც აღარ ეწყობიან კრებებზე კომისარებით განაგებენ უპასუხისმგებლოთ, დამოუკიდებლათ. ხშირათ ეტყოდნენ ხოლმე მუშები ფაბრიკა-ქარხნებიდან,—ვინ აგირჩიათ, ვინ მოგანდოთ ჩვენი მართვა გამგეობა? ჩვენ არ გაგვიგია, რაც გაიგეს გაზეთებიდან, რომ ლენინის მთავრობას განძრახვა აქვს ადგილობრივი საბჭოების გაუქმება. ეს აუცილებელი ნაბიჯი იმ მთავრობის პოლიტიკურ გზაზე. აქ იჭრება მთავარი ფესვი, რომელზედაც ის ამოსცენდა ოქტომბრის „რევოლუციის“ დღეებში.

რევოლუცია ვერ გაიმარჯვებს, როცა მოშორდება საყოველთაო არჩევნებს. ვერც რეაქცია გაიმარჯვებს უამისოთ. ხალხის ნება უნდა იყოს ერთის საძირკველიც და მეორისაც.

სპარტაკელების გამოსვლა დამარცხდა გერმანიაში, რადგან ის არც ერთი მხრით არ შეეფერებოდა უმრავლესობის ინტერესებს. არ შეეფერება არც იქაური რეაქციონერების გამოსვლა. მუშათა კლასმა უარყო იმ დროს სპარტაკის დროშა, ის, იმედია, ახლა გადამტერებია დამარცხებული ვილჰელმის დროშასაც.

მესამე ძალა იყო გერმანიაში, არის და იქნება. ის ხალხს დაიხსნის მარჯვენა-მარცხენა ანარქიისაგან. ის არ დაივიწყებს ანბანს სოციალისტური მოძრაობისას. ჩვენ, აქ დან ვისწავლეთ ეს ანბანი. სხვა ქვეყნებიც მისი მოწაფეები იყვნენ.

ამ ანბანში ყოველთვის ვკითხულობდით, რომ კლასთა ბრძოლა არ არის უბრალო შურის ძიება, გულის ჯავრის ამოყრა, ყოველ ფეხის გადადგმაზე თოფის და ხანჯლის ხმარება. კლასთა ბრძოლა ხდება პოლიტიკურ ნიადაგზე. იარაღი აქ ერთი-ერთი საშუალებაა და არა ერთად ერთი.

გაბატონებული კლასი არ ჩამოვარდება ძირს, სანამ ის არ გადაიმტერებს ყველა დანარჩენ კლასებს. ახალი კლასი ვერ გაბატონდება, სანამ ის ყველა ამ უკმაყოფილოებს გარშემო არ მოიკრებს. ის უნდა იყოს ერის წარმომადგენელიც, საყოველთაო არჩევნებით ნდობა. ხელში უნდა ეჭიროს კლასობრივი დროშაც და ეროვნულიც წითელიც და სამფეროვანიც.

ვერ გაიმარჯვებს ვერც ერთი კლასის დიქტატურა, თუ ის იმავე დროს ეროვნული დიქტატურაც არ იქნება.

ს. დევდარიანი.

კონტრ-რევოლუცია გერმანიაში

დღევანდელ დეპეშებიდან უკვე გარკვეულად ჩანს ის, რაც გერმანიაში მოხდა ამ დღეებში. სამხედრო პარტიამ გენერალ ფონ-ლიუტვიცის, ადმირალ ფონ-ტირპიცის და დოქტორ ფონ-კაპპის მეთაურობით მოახდინა ბერლინში კონტრ-რევოლუციური გადატრიალება, შეიყვანა ამ ქალაქში ბალტიის ზღვის ნაპირებიდან დაბრუნებული ჯარი, რომელიც უწინვე იჩენდა სოც.-დემოკრატიულ მთავრობის ურჩობას და მისადმი მტრულ განწყობილებას, გამოაცხადა სოც.-დემოკრატიული მთავრობა, ნაციონალური კრება (დამფუძნებელი კრება) დათხოვნილად აღიარა და თავისი მეთაურები გამოაცხადა გერმანიის მთავრობად. როგორც მოსალოდნელი იყო, სოც.-დემოკრატიული მთავრობა სრულებითაც არ ფიქრობს შეურიგდეს ამ ძალადობას და [illegible] გამოუცხადა ამბოხებულ გენერლებს: პრეზიდენტ ებერტს, პრემიერ ბაუერს და სამხედრო მინისტრს ნოსკეს თავი შეუფარებიათ „წითელ" საქსონიის ქალაქ დრეზდენში და იქ გამოუციათ მანიფესტი რომელშიაც გერმანიის პროლეტარიატს მოუწოდებენ საყოველთაო გაფიცვისაკენ. როგორც ბოლშევიკური, ისე ფრანგული ცნობებიდან ჩანს, რომ ამ მოწოდებას უკვე თავისი ნაყოფი გამოუღია და გაფიცვას თავი უჩენია გერმანიის მრავალ ქალაქებში: თვით ბერლინში, ფრანკფურტში, დიუსელდორფში, ნიურნბერგში, ბრესლავში და სხვ. ზოგიერთ ქალაქებში გაფიცვის ჟამს უკვე დაიხოცნენ სოციალ-დემოკრატიულ მთავრობის და სამხედრო პარტიის მთავრობის მომხრეთა შორის უკვე დიდი შეტაკებები მხდარა. საზოგადო შთაბეჭდილება მოსულ ცნობებისა ისეთია, რომ გერმანიაში ხელახლად იწყება სამოქალაქო ომი. წარსულ წელს გერმანიამ უკვე გამოსცადა, რაა სამოქალაქო ომი. მაგრამ ის ომი, რომელსაც გერმანიაში ადგილი ჰქონდა წარსულ წელში, საზოგადოების მარცხენა ნაწილების წარმომადგენელთა დემოკრატიზმის ნიადაგზე მდგომ სოც.-დემ. მთავრობაზე მარცხნიდან მოქმედება იყო. „სპარტაკელები", გერმანიის ბოლშევიკები, მოითხოვდნენ, რომ დემოკრატიული რესპუბლიკის ნაცვლად გერმანია „საბჭოთა რესპუბლიკად" გადაქცეულიყო და დამყარებულიყო პროლეტარიატის დიქტატურა.

დღევანდელი სამოქალაქო ომი, პირიქით, გერმანიის საზოგადოების მარჯვენა ფრთიდან სწარმოებს. დემოკრატიზმის ნიადაგზე მდგომ სოციალ-დემოკრატიულ მთავრობას დღეს ომს უცხადებს უკიდურესი მემარჯვენე—მემამულეთა და მსხვილ კაპიტალისტთა—პარტია. ვერავის შეცდომაში ვერ შეიყვანს ის სახელი, რომელიც დაირქვა მან—„თავისუფლების და წესიერების პარტია". ვერავის ვერ მოატყუებს მის მეთაურთა რწმუნება, რომ ისინი არავითარ სახელმწიფო გადატრიალებას არ ფიქრობენ, რომ ისინი რესპუბლიკის მიერ მიღებულ კონსტიტუციის ნიადაგზე იდგებიან, რომ მოიწვევენ თავისუფლად არჩეულ პარლამენტს და სხ. რომელი კონტრ-რევ. იტყვის დასაწყისშივე, რომ მისი მიზანი სრული მოსპობა იმ თავისუფლებისა, რომელიც ხალხს ბრძოლით აქვს მოპოვებული? ჩვენთვის უკვე ის გარემოებაა დამახასიათებელი, რომ გადატრიალების სამივე მოთავე გვარი, რომლებიც ეტყვიან ჯერ ჯერობით, იწყება „ფონ"-ით, რაიც მათ იუნკრულ (ფეოდალურ) წარმოშობილობას ამჟღავნებს. არა ნაკლებ საყურადღებოა ისიც, რომ გადატრიალებას ხელმძღვანელობენ გამოჩენილი ადმირალი ფონ-ტირპიცი, რომელმაც ომის დროს თავი ისახელა სამგზავრო და კომერციულ გემების ნაძირვით, და ყოფილ მეფის გენერალი ფონ-ლიუტვიცი. მაგრამ ყველაზე დამახასიათებელია ის განცხადება, რომელიც გამოქვეყნებია კონტრ-რევოლუციის მესამე მოთავეს—ფონ კაპპს:

„ახალმა მთავრობამ იცის, უთქვამს მას, რომ მეურნეობის უმეტესობა შეუძლებელია [illegible] ჩაუგდოს. მთავრობამ განაცხადა, რომ იგი სოციალიზმზე სასტიკად [illegible] მუშათა ყოფა გვარ გამოასწორებს და თუ მუშებმა ძალას მიმართეს, მაშინ მათ წაართმევენ იმ უფლებასაც, რომელიც ამ ცოტა ხანში მიიღეს".

ამ ნაირათ მთელი სურათი იმ ამბებისა, რომელიც გერმანიაში ხდება, იმის მაუწყებელია, რომ იქ მომხდარა ნამდვილი კონტრ-რევოლუციური გადატრიალება და რომ ამას გამო გერმანიაში ჩაედება ახალი სამოქალაქო ომი, რომელშიაც ერთ მხარეზე იდგება მუშათა კლასი და მის გარშემო შემოკრებილი მთელი დემოკრატია, მეორე მხარეზე კი—იუნკერები და მსხვილი ბურჟუაზია, რომლებიც ცდილობენ ვილჰელმ მეორის ძველის ნაწილებს, მეტადრე მის გენერლობას და ოფიცერობას. ჩვენ არ შეგვიძლიან წინასწარმეტყველობა გავწიოთ და გამოვიცნოთ, რით გათავდება ეს სამოქალაქო ომი, რომელი მხარე დარჩება საბოლოოდ გამარჯვებული, მაგრამ ერთი ეჭვს გარეშეა კი დღესვე შეგვიძლიან. შეიდემან ბაუერ-ნოსკეს მთავრობა იმდენად დასუსტებული გამოდგა, რომ მას ვერ მოუხერხებია დროზე ამ კონტრ-რევოლუციონერებისა; შეიდემანით შემდეგ სოც. დემოკრ. მთავრობა დღეს მეტად უფრო დასუსტებულია.

ძნელი არ არის ამის მიზეზების გამოცნობა.

მთავარი მიზეზი გერმანიის რევოლუციური მთავრობის სისუსტისა, რა თქმა უნდა, ის არის, რამაც გამოიწვია მსოფლიო კრიზისი და ყველა სახელმწიფოთა დასუსტება-დაქვეითება. ეს არის ის საერთაშორისო ავლადიდების ჯოჯოხეთური განადგურება, რომელიც გრანდიოზულმა კაცობრიობამ მოახდინა მთელს მსოფლიოში. მიუხედავად იმ უებარი საორგანიზაციო ნიჭისა, რომელიც გამოიჩინა გერმანიამ 5 წლის სისხლიანი ომის განმავლობაში, იგი მაინც დამარცხებული და ქონებრივად დაუძლურებული გამოვიდა ამ ომიდან, რადგან მას მთელი ქვეყნის უძლიერეს სახელმწიფოთა შეერთებულ ძალებთან უხდებოდა ბრძოლა. ეს დაუძლურება ისე ძლიერი გამოდგა, რომ გერმანიის საქმეების სასწრაფოდ გამოსწორება ყოველს ხელმძღვანელ პარტიის და მთავრობის ძალას აღემატებოდა.

მაგრამ გერმანიის ცხოვრების ჩაყენებას ახალ წესიერების კალაპოტში ყველაზე მეტათ ხელს უშლიდა. გარეშე ძალა—გამარჯვებულ „ანტანტის" შემმართებლობით დრაკონისებური ზომები გერმანიის მიმართ. ვერსალის საზავო ხელშეკრულება ისეთ უზარმაზარ ტვირთს ადებს გერმანიას, რომ მის სიმძიმის ქვეშ ხალხი წელში ვერ გამართულა. ამ ხელშეკრულების შესრულება ნიშნავს გერმანიის ხალხის სრულ დაძაბუნებას, მის ქონებრივ გადატაკებას, მის მაღალ კულტურის დაქვეითებას. ეს იწვევს გერმანიის ხალხში უკმაყოფილების და მძულვარების ზრდას მძლეველთა მიმართ და აღრმავებს ეროვნულ გაბოროტებას ხალხის გულში. ინტერნაციონალიზმის და ეროვნულ შერიგების ნიადაგზე მდგომი სოციალ-დემოკრატიული პარტია, რომელსაც გერმანიის სახელმწიფოს სადავე ეჭირა ხელში რევოლუციის დასაწყისიდან, ეჭვი არ არის, უნდა დასუსტებულიყო იმ შეურაცხმყოფელ და უზომო მოთხოვნილებათაგან, რომელიც გამარჯვებულმა სახელმწიფოებმა წარუდგინეს გერმანიის ხალხს. პირიქით ამ გარემოებას ისეც უნდა გაეძლიერებინა ის მიმართულებები, რომელიც ყოველთვის ნაციონალურ მძულვარების და შურისძიების მატარებელი ყოფილა და რომელმაც ხუთი წლის ომის შემდეგ, დიდი რევოლუციის გამოცხადებისა, დაკარგა გერმანიის ხალხში თითქმის ყოველივე ნდობა. ამნაირათ, ერთი მიზეზთაგანი იმ კონტრ-რევოლუციური გადატრიალებისა, რომელიც გერმანიაში მოხდა, არის გამარჯვებული სახელმწიფოების მკაცრი ზომები გერმანიის მიმართ და ის გამოუვალი მდგომარეობა, რომელშიაც საზავო ხელშეკრულებამ ჩააყენა ნაციონალურ შერიგების მომხრე სოციალ-დემოკრატიული მთავრობა.

მესამე მიზეზი ამ მთავრობის სისუსტისა მდგომარეობს იმ განხეთქილებაში, რომელიც „სპარტაკელებმა" შეიტანეს გერმანიის დემოკრატიაში. მთელი წლის განმავლობაში სოც.-დემოკრატიულ პარტიას ბრძოლა „მარცხნივ" უხდებოდა. უმცირესობის დიქტატურის მოტრფიალენი გერმანიაში დამყარებულ დემოკრატიულ წყობილების დანგრევას ლამობდნენ, ეს კი ნიშნავდა ყველა იმის განადგურებას, რაც გერმანიის ხალხმა რევოლუციის გზით მოიპოვა. მთელი ყურადღება შეიდემან ებერტის მთავრობისა, „მარცხნივ" იყო მიპყრობილი, „სპარტაკელთა" ანარქიის საფრთხეზე. ეს გარემოება მას არ აძლევდა დროს და საშუალებას სათანადო ანგარიში გაეწია იმ კონტრ-რევოლუციურ მზადებისათვის, რომელსაც აწარმოებდნენ იუნკრები და მსხვილ კაპიტალისტების პარტიები. „სპარტაკელთან" ბრძოლის დროსვე ბევრი ნიშნები იყო იმისა, რომ გერმანიაში კონტრ-რევოლუცია იხაზება და რაღაცას აპირებს.

სოციალ-დემოკრატიის უმრავლესობის მოუტევებელი დანაშაულია, რომ ამ მზადებას დროზე ვერ გაუწია სათანადო ანგარიში და ზომები ვერ მიიღო კონტრ-რევოლუციის დასაწყისშივე ასალაგმავად. მაგრამ ამ საქმეში არა-ნაკლები ბრალი ედებათ ანარქიის მქადაგებლებს, რომლებმაც განხეთქილება შეიტანეს პროლეტარიატში, სამოქალაქო ომი გააჩაღეს იმ პარტიის წინააღმდეგ, რომელიც დემოკრატიზმის ნიადაგზე იდგა, და ამით ამ პარტიის ყურადღება შეასუსტეს იმ მხარეზე, საიდანაც გერმანიის რევოლუციას ყველაზე მეტი საფრთხე მოელოდა. **ლ. ნ.**

დამფუძნებელი კრება

16 მარტის სხდომა.

თავმჯდომარეობდა ს. მდივანი.

მიღებულ იქნა საბოლოო ტექსტი დეკრეტებისა. 1) ქართული საქველმოქმედო საზოგადოებისათვის დახმარებათ 1,500,000 მან. მიცემისა; 2) მიწათ მოქმედების სამინისტროს ერთ-დროული სამ-სემესტრიან ხეხილის კურსების ოთხ სემესტრიან განმეორებით კურსებათ გადაკეთების შესახებ; 3) ეპიდემიის წინააღმდეგ ბრძოლისათვის წინასწარ ზომების მისაღებათ 2 მილიონი მან. გადადებისა, 4) საქართველოს და სომხეთს შორის ნეიტრალურ ზონის მილიციის შტატის შემოღებისა, 5) შავიქვის მრეწველთა საბჭოსათვის 360,000 მან. სესხათ მიცემისა სახაზინო ანგარიშით. მიღებულ იქნა საბოლოო ტექსტი კანონებისა. 1) დამფუძნებელი კრების წევრობის და მოხელეობის შეუთავსებლობისა და წევრთა გასამჯელოს კანონის დამატებისა, 2) საგვარეულო უძრავი ქონების გამოყიდვის უფლების გაუქმების შესახებ.

შემდეგ თავმჯდომარე აცხადებს, რომ ერთი წელი შესრულდა რაც დამფუძნებელი კრება მოქმედობს, ამიტომ თანახმად არსებული წესებისა, უნდა მოხდეს პრეზიდიუმის და კომისიების არჩევნები.

სოც.-რევოლუციონერებმა განაცხადეს, რომ ისინი კენჭ საყრის დროს თავს შეიკავებენ. პრეზიდიუმში ფარული კენჭის ყრით არჩეულ იქნენ ნ. ჩხეიძე თავმჯდომარეთ მიიღო 44 თეთრი, 5 თავი შეიკავა, თავმჯდომარის უფროს ამხანაგათ ალ. ლომთათიძე—მომხრე 45, წინააღმდეგ 1, 6 თავი შეიკავა, თავმჯდომარის უმცროსს ამხანაგებათ არჩეულ იქნენ: ქრ. შარაშიძე და ქ. ჯაფარიძე, პრეზიდიუმში ერთი ადგილი თავისუფალი დარჩა.

შემდეგ მოხდა კომისიების არჩევნები. ლ. შენგელიამ და გ. გვაზავამ განაცხადეს, რომ ყველა ფრაქციას უნდა მიეცეს საშუალება იყოლიოს თავისი წარმომადგენელი ამა თუ იმ კომისიაში.

გრ. გიორგაძემ აღნიშნა, რომ სოც.-დემოკრატიული ფრაქცია სიამოვნებით მიიღებს ამ განცხადებას, მხოლოდ სამწუხაროთ სხვა ფრაქციების წარმომადგენელნი ნაკლებათ ესწრებოდნენ კომისიების სხდომებს და ეს აფერხებდა მათ მუშაობას, მაგრამ ჩვენ ვაცხადებთ, რომ თუ რომელიმე ფრაქცია მოისურვებს იყოლიოს თავისი წარმომადგენელი ამა თუ იმ კომისიაში, ეს მისი სურვილი დაკმაყოფილებულ იქნება და ის დაემატება კომისიის რიცხვს გადამწყვეტი ხმით. გრ. გიორგაძის განცხადება მიღებულ იქნა.

შემდეგ არჩეულ იქნენ შემდეგი კომისიები: საპარლამენტო (7 კაცი), საკონსტიტუციო (16 კაცი), საბიუჯეტო (16 კაცი), სარედაქციო (7 კაცი), სამხედრო (16 კაცი), ხელოვნების (11 კაცი), იურიდიული (9 კაცი), საგზაო (10 კაცი), სახალხო განათლების (12 კაცი), სახალხო ჯანმრთელობის (9 კაცი), შრომის (13 კაცი), საბიბლიოთეკო (11 კაცი), სამეურნეო (11 კაცი), საგარეო (9 კაცი), მომარაგების (8 კაცი), თვითმართველობის (12 კაცი). კომისიებში ყველა ფრაქციებს არ გამოუგზავნიათ თავიანთი წარმომადგენელნი და ამიტომ კომისიის შემადგენლობას ამ ჟამად არ ვბეჭდავთ.

შემდეგ მოხდა სახელმწიფო ბანკის საბჭოს წევრთა არჩევნები. არჩეულ იქნენ: გამგეთ ივანე ლორთქიფანიძე, საბჭოს თავმჯდომარეთ ნ. ელიავა, მის ამხანაგათ ს. მდივანი, საბჭოს წევრებათ: ვ. ბერულაშვილი, გ. ქურული, დ. თოფურიძე, ა. ფორაქიშვილი, ქ. მესხი, პ. ჭიჭინაძე და ი. ცაგარელი.

— —

ცნობა დამფუძნებელ კრების საკანონმდებლო მოქმედების 1919—1920 წლის განმავლობაში.

I. დამფუძნებელი კრების მოქმედება დაწყებულ იქნა 1919 წლის მარტის 12, შესაბამად, ერთი წლისთავი მისი მუშაობისა 1920 წლის მარტის 12 ს შესრულდა.

ამ ხნის განმავლობაში დამფუძნებელი კრების სხდომები შეწყვეტილი იყო საზაფხულო არდადეგებისათვის — 1919 წლის აგვისტოს 3 დან სექტემბრის 19 დე და საშობაო-საახალწლო დღესასწაულების გამო 1920 წლის იანვრის 1-დან 23-დე.

ხოლო ამ უკანასკნელი დასვენების დროს გამართული იქნა საზეიმო-სადღესასწაულო სხდომა იანვრის 14 ს საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარების გამო.

II. წლის განმავლობაში დანიშნული იყო სულ 97 სხდომა. ამათ შორის [illegible] რიგითი—77 და საგანგებო 20.

ამ საერთო რიცხვიდან არ შესდგა 3 მორიგი სხდომა ქვორუმის გამო.

III. წლის განმავლობაში დამფუძნებელი კრების განსახილველად შემოვიდა სხვადასხვა ხასიათის საკანონმდებლო აქტი, სულ 415.

ინიციატივის შემდეგი განაწილებით.

1. მთავრობისა	12
2. შინაგან საქმ. მინისტრისა	77
3. გარეშე საქმ. მინისტრისა	5
4. ფინანსთა და ვაჭ. მრ. მინ.	54
5. მიწათმოქმედ. მინისტრისა	33
6. გზათა მინისტრისა	49
7. იუსტიციის მინისტრისა	19
8 განათლების მინისტრისა	36
9 შრომის მინისტრისა	28
10. სამხედრო მინისტრისა	28
11. სახელმწიფო კონტრ.	2—329

დამფუძნებელი კრების პრეზიდიუმისა და კომისიებისა.

1. პრეზიდიუმისა	16
2. საკონსტიტუციო კომისიისა	8
3. იურიდიულ კომისიისა	14
4. საბიუჯეტო საფ. კომის.	12
5. სამხედრო კომისიისა	16
6. ადგილობრივი მმართველობის და თვითმართველობის კომის.	7
7. განათლების კომისიისა	5
8. ხელოვნების კომისიისა	2
9. საპარლამენტო კომისიისა	1
10. საბიბლიოთეკო კომის.	1
11. აგრარული კომის.	2—79

ფ რ ა ქ ც ი ე ბ ი ს ა.

1. სოც.-დემ. ფრაქციისა	6
2. ეროვ.-დემ. ფრაქციისა	1
3. ეროვნულ ფრაქციისა	1—08
სულ	415

ამ საკანონმდებლო აქტებიდან:

1. კანონპროექტის სახით იყო	114
2. დეკრეტის სახით	280
3) დადგენილების სახით	11
4 დებულების სახით	7
5. რეზოლუციის სახით	3
სულ	415

კლასიფიკაცია ამ საკანონმდებლო აქტებისა—თვისი ხასიათის და შინაარსის მხრივ უნდა იქნეს შემდეგი:

№№ რიგზე.	დ ა რ გ ი.	საკანონ. აქტის რიცხვი.
1.	დამფუძნებელი კრების შინაგანი განწესრიგებისა	3
2.	უზენაესი გამგებლობა	4
3	საკონსტიტუციო	10
4.	უმაღლეს დაწესებულებათა დაარსებისა	5
5.	საერთაშორისო უფლებ.	3
6.	საადმინისტრაციო უფლებისა	10
7.	სამოქალაქო უფლებისა	12
8.	სისხლის სამართლის უფლებისა	7
9	აგრარული ხასიათისა	7
10.	საემისიო უფლებისა	5
11.	საბიუჯეტო უფლებისა	4
12	სახელმწიფო ფისკი	31
13.	ბიუჯეტის და მისი ნაწილები	6
14.	სახელმწიფო დაწესებულებათა ორგანიზაცია და მათი შენახვის ხარჯი	144
15.	სახელმწიფოს სამეურნეო და სხვა და სხვა ხარჯი	56
16.	კულტურულ-საგანმანათლებლო ხარჯები	22
17	სესხის გაცემა	12
18.	სახელმწიფო დახმარება მსხვერპლთათვის	5
19.	საპენსიო და სალიკვიდაციო ხასიათისა	4
20.	შრომისა და მუშათა საკითხისა	8
21.	სათვითმმართველო	4
22.	ვაჭრობა-მრეწველობისა	10
23.	სამხედრო	43
		415

ეს საკანონმდებლო აქტები წინასწარი განხილვისათვის დამფუძნებელი კრების შემდეგ კომისიათ გადაეცა: *)

1. საბიუჯეტო-საფინანსო კომისიას	284
2. იურიდიულ კომისიას	54
3. გზათა კომისიას	34
4. ადგილობრივი მმართველობის და თვითმმართველობის კომისიას	21
5. განათლების კომისიას	34
6. შრომის კომისიას	9
7. გარეშე საქმეთა კომისიას	5
8 ჯანმრთელობის კომისიას	10
9. სამხედრო კომისიას	26
10. საკონსტიტუციო კომისიას	4
11. აგრარულ კომისიას	19
12 ხელოვნების კომისიას	3

ამ საკანონმდებლო აქტებიდან:

1. განხილულია და მიღებული	278
2. გაუქმებულ ან ერთი მეორეში ჩართულ იქნა	12
3. უწყებას უკან დაუბრუნა	33
4. დარჩა განუხილველი	92
სულ	415

შეკითხვები შემოტანილი იყო:

1. სოციალ-დემოკრატიულ ფრაქციისაგან	1
2. სოციალ-ფედერალისტთა ფრაქციის	2
3. სოციალ-რევოლუციონერთა ფრაქციის	3
4. ეროვნულ-დემოკრატიულ ფრაქციისაგან	8
5. ეროვნულ-პარტიის ფრაქციისაგან	3
სულ	17

კ ი თ ხ ვ ე ბ ი.

1. სოციალ ფედერალისტ. ფრაქ.	1

შეკითხვებიდან:

1. განხილულ იქნა	13
2. მოიხსნა განხილვისაგან	2
3. დარჩა განუხილველი	2
სულ	17

კ ი თ ხ ვ ე ბ ი:

1. მოსმენილ იქნა	1

დამფუძნებელი კრების პრეზიდიუმისა და კომისიების სხდომების რიცხვი.

1. პრეზიდიუმს სხდომა ჰქონდა	171*)
2. საბიუჯეტო საფინანსო კომისიას	74
3. საკონსტიტუციო კომისიას	48
4. იურიდიულ კომისიას	54
5. განათლების კომისიას	67
6. შრომის კომისიას	20
7. აგრარულ კომისიას	88
8. გარეშე საქმეთა კომისიას	30
9. ადგილობრივი მმართველობის და თვითმართველობის კომისიას	41**)
10. ჯანმრთელობის კომისიას	9
11. სამხედრო კომისიას	49
12 გზათა კომისიას	47
13. ხელოვნების კომისიას	47
14. საბიბლიოთეკო კომისიას	24
15. საპარლამენტო კომისიას	7
16. სამეურნეო—სავაჭრო კომისიას	18
17 სარედაქციო კომისიას	93
18 სამანდატო კომისიას	3
19 საპროპაგანდო კომისიას	5

დამფუძნებელი კრება შესდგება ექვსი ფრაქციისაგან.

1. სოციალ-დემოკრატიულისა.
2 სოციალ ფედერალისტთა.
3. სოციალისტ-რევოლუციონერთა.
4. ეროვნულ დემოკრატიულისა.
5. ეროვნულისა.
და 6. დაშნაკცუთიუნისაგან.

---

*) ზოგიერთი საკანონმდებლო აქტი რამდენსამე კომისიას გადაეცა განსახილველად. ამის გამო საერთო რიცხვი კომისიებისათვის გადაცემულ აქტებისა არ შეეფარდება შემოსულ აქტების საერთო რიცხვს.

ამის გარდა,—ამ განაწილებაში აღნიშნული არ არის ის აქტები, რომლებიც კომისიების ინიციატივით შემოვიდა და სხვა კომისიას არ გადაეცემია წინასწარი განხილვისათვის.

*) ამ რიცხვიდან—ფრაქციების წარმომადგენლებთან ერთად 11.

პროფ. კავშირთა საბჭოს მოწოდება

პროფესიონალურ კავშირთა საბჭომ შემდეგი მოწოდება დაუგზავნა პროფ. კავშირებს:

ამხანაგებო! პარასკევს, 19 მარტს, დამფუძნებელი კრება ბათუმის საკითხს არჩევს.

საკითხი იმდენად რთულია, მომენტი იმდენად სერიოზულია, რომ თფილისის პროლეტარიატს არ შეუძლია სიჩუმით შეხვდეს ამ კითხვას. ჩვენ ქუჩიდან უნდა მივსცეთ შეკითხვა მთავრობას, რომ ვიცოდეთ, თუ რა ნაბიჯების გადადგმას აპირებს ის ბათუმის საკითხის სამართლიანად გადაჭრაში.

ამ მომენტში ჩვენ არ შეგვიძლია გავჩუმდეთ და ჩვენი აზრი ხმამაღლა და საჯაროთ უნდა გამოვთქვათ.

აგრეთვე, ჩვენ უნდა განვუცხადოთ თფილისში მყოფ უცხო სახელმწიფოთა მისიებს, თუ რას ფიქრობს თფილისის პროლეტარიატი და რა უნდა მას.

ამისათვის საბჭოს სეკრეტარიატი წინადადებას გაძლევთ თქვენ პარასკევს, 19 მარტს, დღის 12 საათზე მიატოვოთ ჩვეულებრივი მუშაობა და დროშებით და მუსიკით თავი მოიყაროთ მუშათა სასახლესთან.

გერმანიაში

(ფრანგული ცნობებიდან)

პრეზიდენტმა ებერტმა და კანცლერმა ბაუერმა დასტოვეს დრეზდენი, სადაც ნამდვილი მთავრობა შეიკრიბა და გაემგზავრენ შტუტგარტს, სადაც სამშაბათს ეროვნული კრება უნდა შეიკრიბოს. სამხრეთ-გერმანიის (საქსონიის, ბავარიის, ვიურტემბერგის, ბადენის, ჰესენის) მთავრობებმა, ბაუერის მთავრობას ნდობის მანიფესტი გამოუცხადეს—[illegible] პარიზში მყოფმა გერმანიის რწმუნებულმა ინახულა მილერანი და განუცხადა: გერმანიაში სამხედრო გადატრიალება ვერ გაიმარჯვებს და ბაუერის მთავრობა ერთგულად ასრულებს მოკავშირეების მიმართ დადებულ ვალდებულებებს მოკავშირეები მზად არიან ყოველ გვარ შემთხვევისათვის, მაგრამ კონფლიქტში მხოლოდ მაშინ ჩაერევიან, თუ გერმანიაში დამყარდება ჰოგენცოლერნებიდან გამოსული მთავრობა, ვერსალის საზავო ხელშეკრულებისადმი ოპოზიციაში ჩასადგომათ.

ჰოლანდიის მთავრობამ გაძლიერა ზედამხედველობა ამერონგენის ციხე-დარბაზზე, სადაც ვილჰელმი ცხოვრობს. სინდიკალისტების კონფედერაციამ [illegible] გაფიცვის გამოცხადებისა [illegible] ტა, თუ კაპპ-ისა და ელექტრონის განათებისა და გზათა მუშები ბერლინში გაფიცულნი არიან. მათ რეაქციის საპროტესტოთ ვრცელდება დიდ ქალაქების უმეტესობაში, როგორც მაგალ. კილში, ჰამბურგში, კიოლნში, ფრანკფურტში, ესენში., დიუსელდორფში მუშებსა და ჯარებს შორის შეტაკება მოხდა. მკვდარია 15, დაჭრილია მრავალი.

ლონდონი. მარტის 16. გერმანიის გადატრიალებას საფრანგეთში მშვიდობიანათ შეხვდენ. გაზეთი „მატენი" ამბობს: ლეგალურ მთავრობათ უნდა ვიცნოთ ის მთავრობა, რომელიც ეროვნულ კრებას წარუდგება, „პტი პარიზიენი" აქვეყნებს ტარდიეს წერილს, სადაც ნათქვამია, რომ საფრანგეთისათვის სულ ერთია გერმანიაში რომელი მთავრობაც უნდა იყოს, ოღონდ კი მან ვერსალის ხელშეკრულობის პირობები შეასრულოს.

(ბოლშევიკების ცნობებიდან)

სტეკლოვის აზრი.

იზვესტიაში სტეკლოვი გერმანიის ამბების შესახებ სწერს: ეს უნდა მომხდარიყო და მოხდა. სოციალშოვინისტთა მთავრობას საკუთარი დასაყრდენი არ ქონდა. ბურჟუაზიისთვის ნამეტანი მემარცხენე იყო, პროლეტარიატისათვის კი კონტრ-რევოლუციონერი და გამცემი იყო მხოლოდ იმიტომ, რომ ბურჟუაზიას არ შეეძლო დაებრუნებინა უფლებას და მუშებს კი ჯერ კიდევ ვერ ეყოლით ხელში [illegible].

მის ქვემოთ და მის გარშემო არსებობდა სიცარიელე. ბურჟუაზიას სძულდა ის, პროლეტარიატსაც სძულდა და კიდევაც ეზიზღებოდა, მთავრობა მხოლოდ მუშათა საწინააღმდეგო რეპრესიებით სიცოცხლის ნიშან-წყალს აძლევდა თავის ცხოვრებას. ნოსკეს შედეგია თეთრი გვარდია. ის მოწყობილი იყო ბურჟუაზიისაგან და სარდლობდა იმპერიალისტური ძველი ოფიცრობა. როდესაც ბურჟუაზიამ სული მოითქვა, თეთრი გვარდია გამოვიდა და დაიცვა არა შეიდემანი, არამედ თავისი თავი, თავისი კლასი, ბურჟუაზიის უფლება. გადატრიალება მიმართულია მუშათა კლასის წინააღმდეგ, მაგრამ ამლა მუშათა კლასმა წინააღმდეგობა არ გაუწია, მაგრამ როდესაც ის გაილაშქრებს, გაილაშქრებს თავის ინტერესებისათვის, სოციალურ რევოლუციისათვის. გერმანიის კორნილოვშჩინა მხოლოდ შესავალია პროლეტარული რევოლუციისა და ის დაიქცევა, ჩვენ ვგრძნობთ მას და ვეუბნებით კონტრ-რევოლუციას: „რასაც აკეთებ, გააკეთე ბარემ მალე".

რადეკის აზრი.

რადეკი „იზვესტიაში" სწერს: სამხედრო გადატრიალება წარმოადგენს იმ მეჯლიუზეს, რომელსაც მოელოდნენ გერმანიის კომუნისტები და რომელსაც ისინი წინასწარმეტყველებდნენ, როდესაც გერმანიის კაპიტალის დიქტატურას ჩამოეცალა დემოკრატიის ნიღაბი, როდესაც ამ დიქტატურას სათავეში ჩაუდგა პრუსიის გენერალი. ეხლა მუშების გაერთიანება პროლეტარული დიქტატურის დროშის გარშემო ათჯერ უფრო ადვილი გახდა. ჩვენ არ ვიცით გერმანიის მუშებს რის გაკეთება შეუძლიათ ამ ჟამათ გერმანიის კორნილოვების საწინააღმდეგოთ. მაგრამ სიტყვები რომლებიც მე გერმანიის სამხედრო პარტიის მეთაურმა მითხრა: „რკინის გზელებს და მადაროს მუშებს ხელი სახელმწიფოს ყელში უჭირავთ", ეს გარემოება ამტკიცებს გერმანიის კონტრ-რევოლ. ბოლოს. გერმანიაში სამხედრო გადატრიალებას დიდი მნიშვნელობა აქვს. გენერალმა ლიუტვიცმა ჩამოაგდო რა ნოსკე, დაიჭირა ადგილი, რომელსაც ვერსალის ხელშეკრულება უწოდებს. ის შეიძლება ფიქრობდეს, რომ შესძლებს მოლაპარაკებას მოკავშირეებთან, სანამ ის გერმანიის მუშებზე არ გაიმარჯვებს. შეიძლება მან მათ არ შესთავაზოს ზავი საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ, მაგრამ მოკავშირეებს არ შეუძლიათ ლიუტვიცს აჰყვნენ, რადგან ლიუტვიცი ვერსალის რეჟიმს ცდილობს.

თუ საფრანგეთის ჯარმა ამ ჟამათ რაინის ვესტფალი არ დაიჭირა, საფრანგეთი იძულებული შეიქნება იარაღში იდგეს. საფრანგეთსა და გერმანიის შორის ახალი ომის ხაზი, თუმცა, ჯერ ძველებიც კი არ ამოვსებულა. ჩვენი დამოკიდებულება გერმანიაში აჯანყებულ სამხედრო პარტიისადმი, თუ მან რამდენიმე ხნით გაიმარჯვა, სრულიად ნათელია. ჩვენ იმას გერმანიის მუშათა კლასის მხარის დამქირავ ობიექტით ჩავსთვლით, რაც უნდა დიდხანს იარსებოს მან, ჩვენ მათთან ვეცხოვრობთ მშვიდობიანათ, მაგრამ მის დაქცევით სიკვდილის კი მოველით, ჩვენ ყოველთვის ვამტკიცებდით, რომ ორში ერთია შესაძლებელი. ან გენერალთა ბრბოს დიქტატურა, ან მუშათა კლასის დიქტატურა, „მენშევიკურ" დემოკრატიას არც კი შეუძლია დაიცვას პროლეტარიატი კონტრ-რევოლუციისაგან, და სამეურნეო

ცხოვრების ორგანიზაციაზე ხომ ზედმეტია ლაპარაკი. გერმანიის ამბები ნათლად გვაჩვენებს, რომ ბურჟუაზიულ დემოკრატიულ საფუძველზე არ შეიძლება დაცული იქნას მტკიცე ძალაუფლება, რომელიც სიმკაცრით განაიარაღებს ბურჟუაზიას, შეუძლია უზრუნველყოს წრფელი წესრიგი. პანგერმანისტების მიერ ძალა უფლების ხელში ჩაგდება ხსნის მკაცრ სამოქალაქო ომის გზას. კლასთა ბრძოლის ლოღიკა თავის საქმეს აკეთებს და პირდაპირ შეტაკებიან ბრძოლაში ერთი მეორეს საფუძვლიანი მტრები: შრომა და კაპიტალი. რამდენათ გადამწყვეტი და დისციპლინიანი იქნება პროლეტარიატის კომუნისტური ავანგარდი, მით ადრე მიაღწევს გამარჯვებას, მით უფრო ჩქარა დაწესდება ფოლადივით მაგარი დიქტატურა პროლეტარიატისა.

ბუხარინის სიტყვა.

მოსკოვის გუბ. გლეხთა და მუშათა დეპუტატების ყრილობაზე ბუხარინი შეეხო რა გერმანიის კონტრ-რევოლუციას, სთქვა. შეიდემანის და ნოსკეს მთავრობა აწარმოებდა რა კერენსკისებურ პოლიტიკას, უნდა ესაზღვრებოდა თავის მკვლელზე გერმანული კორნილოვშჩინა, ლიუდენდორფის და ტირპიცის კონტრ-რევოლუცია. გერმანიის კონტრ-რევოლუცია ჩვენთვის საშიშარი არ არის. მთელი გერმანია დღეს თუ არა ხვალ, გადაიქცევა სამოქალაქო ომში. ნათელია, რომ მუშათა კლასის ზეგავლენით ტირპიცი ვერ იჯდომებს დიდ ხანს გერმანიის მუშათა ჯალათის როლში და სამოქალაქო ომი ადრე თუ გვიან მუშათა კლასს გამარჯვებამდე მიიყვანს. ჩვენ შეგვიძლია, სთქვა ბუხარინმა, დავეხმაროთ სამხედრო ძალით ჩვენ ამხანაგებს, ამიტომ ჩვენ პასუხი უნდა გავცეთ დასავლეთ ევროპის ამბებს ჩვენი სასტიკი მტრის წინააღმდეგ მჭიდროთ შეკავშირებულ ბრძოლაში.

გადატრიალების ხასიათი.

გენ. ლიუტვიცს მთავრობის მიერ ძალა-უფლების ხელში ჩაგდება ნათლად გვიჩვენებს გადატრიალების ხასიათს. ქალაქის ქუჩები სავსეა ყაზარმელებით. ყველგან ისმის ნაცნობი სიტყვები: „გაჩერდი, თორემ გესვრი" ხმები დადიოდა გენერალ ლიუდენდორფის დიქტატორად გამოცხადების შესახებ. გერმანიის ახალ მთავრობას უკვე სხვადასხვა დაბრკოლებები ხვდება. მისი ბრძანებები არ სრულდება. 3 გენერალი გადადგა. ბერლინის მიდამოებში საერთო გაფიცვები გამოცხადდა. არ მოქმედებს ელექტრონი, წყალსადენი. სამხრეთ გერმანიამ უბრძანებელი მთავრობის ერთგულებაში ფიცი დასდო. ბავარიის, საქსონიის და ვიურტემბერგის ჯარმა თავისი თავი ძველი მთავრობის განკარგულებაში გამოაცხადა. ბერლინის ამბებმა ავსტრიაში დიდი მღელვარება გამოიწვია. ვენაში კომუნისტთა ფარული კრება მოხდა. ვენის დეპ. საბჭო გამოვიდა ყველა მუშების შეიარაღების მოთხოვნილებით. მოითხოვენ ყველა იმ ოფიცრების და სახელმწიფო მოხელეების უფლების ჩამორთმევას, რომლებიც რეაქციას თანაუგრძნობენ და მუშათა გვარდიაზე სარდლობა საბჭოებს გადაეცეთ. ავსტრიას ეშინია, რომ გერმანიაში კონტრ-რევოლუციის გამარჯვებისთანავე ახლად გამოცხადებულ მთავრობას რეაქციონური ძალებისაგან გადააყენებს. საფრანგეთის გაზეთები იხილავენ რა ბერლინის ამბებს, სთვლიან, რომ გერმანიის კონტრ-რევოლუცია საერთოდ ვერ გამაგრდება. მარშალი ფოში წინააღდეგობას იძლევა, სანამ კონტრ-რევოლუცია გამაგრდება, გადაჭრით იმოქმედონ.

კოპენჰაგენი, მარ. 13. დანიის დეპეშათა სააგენტოს ბერლინში მყოფმა წარმომადგენელმა დრეზდენთან და შტუტგარტთან მოლაპარაკების დროს გამოარკვია, რომ სამხრეთ გერმანია შეუდრეკავს ერთგულებაში თავისი მთავრობისთვის და რომ ბავარიის, საქსონიის და ვიურტემბერგის ჯარებს თავისი თავი ძველ მთავრობის განკარგულებაში გადაუციათ. მთავრობა დრეზდენიდან გადავიდა შტუტგარტში, სადაც მოწვეულია ეროვნული კრება. ტელეფონით საუბარი, რომელსაც ყურს უგდებდა სამხედრო ცენზორი, შეწყვეტილი იქნა მას შემდეგ, რაც დეპეშაში ნათქვამი იყო, რომ ვოლფის სააგენტოს მიერ გამოქვეყნებული დეპეშები სანდო არ არის.

კოპენჰაგენი. მარ. 15. გერმანიის ახალი მთავრობა უმთავრესად ეყრდნობა სამხედრო ძალას და ბერლინში ძალების მოზიდვის საქმეს განაგრძობს. კანცლერ-კაპპის სასახლე სავსეა ოფიცრებით და სამხედრო დროის ნამდვილ სურათს წარმოადგენს. კანცლერის სასახლესთან ჯარები განუწყვეტლივ მიდი-მოდიან. ახალი მთავრობის ერთი ერთმა გამოჩენილმა მოხელემ ზედ მიწვევნით დაახასიათა თანამედროვე მომენტი: ეს მეტისმეტად წააგავს ოპერეტულ რევოლუციას და სამხრეთ ცენტრალურ ამერიკაში მომხდარ გადატრიალებს.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

17 მარტი.

ფრანგული პრესის ცნობები.

უმაღლეს საზღვაო საბჭოს რეორგანიზაცია.

კვირას საზღვაო მინისტრმა ლანდომ მინისტრთა საბჭოს მოსახსენებლად წარუდგინა დეკრეტი ფლოტის შესახებ. საზღვაო უმაღლეს საბჭოში მონაწილეობას მიიღებენ ვიცე ადმირალები, რომელნიც საფრანგეთში იმყოფებიან და რომელთაც ზოგიერთ შემთხვევაში ეყოლებათ მომქმედი კომანდა. ეროვნულ თავდაცვის ორგანოს კავშირის დასამყარებლად უმაღლეს საბჭოს ზოგი წევრი შეიძლება იქნას საზღვაო უმაღლეს საბჭოში მოწვეული.

მცურავი ნაღმები.

ამსტერდამიდან ატყობინებენ ბრიტანიის ნაპირზე მოცურავე ნაღმის გამოჩენის შესახებ. ეს ნაღმები უმთავრესად გამოჩნდა ბრეტანის სამხრეთ დასავლეთით.

ჩინელების გამგზავრება.

გავრში ინგლისის გემმა მიიღო 500 ჩინელი, რომელიც მან [illegible] უნდა გადასხას.

ბოლშევიკების ცნობები.

შრომის სამოქალაქო არმიის ცნობა.

მოსკოვი. 16 მარ. ამ დღეს მუშაობდა სულ 7,575 კაცი ამათ რიცხვში 3085 წითელი არმიელი მატარებლის შესაკეთებლად მუშაობდა 1423 რკინის გზელი, 161 არმიელი.

ნახშირის დამუშავება.

ხარკოვი 15 მარ. უკრაინის შრომის არმიის წყალობით დონის ოლქში ნახშირის დამუშავება ძლიერ გაძლიერდა. ათი ვაგონის მაგიერ დღეში მარტის პირველ კვირაში 350 ვაგონი გამოიტანეს.

რადიო სადგურები.

ხარკოვი, 15. მიღებულია ენერგიული ზომები ნიკოლაევის რადიო-სადგურის განსაახლებლად. წინადადებაა, რომ შემდეგი რადიო სადგურები მოეწყოს: ხარკოვ-კიევ ეკატერინოსლავ-პოლტავა-ჟიტომირ პოდოლიის კამენეც ბახმუტ ვინნიცა ჩერნიგოვ ლუგანსკს და იუზოვკაში. ამას გარდა ყველა მაზრაში მოეწყობა რაიონული რადიო სადგურები.

შრომის ფრონტი.

პერმი 9. სოლიკამის ურალის ვოსკრესენსკის ქარხ. იმუშავა ათი ათასმა კაცმა და 500 მეტმა ცხენმა. ყუნგურიდან ამოთხარეს 3236 კუბ. საჟ. შეშა დახერხეს 98 ნახ. კუბ. საჟ. შეშა, გასწმინდეს მიდამონი თოვლისაგან, გამოუშვეს ორი ორთქლმავალი, აღადგინეს რკინის გზის ხიდი. დატვირთეს ნახშირით 10 ვაგონი, მარგანეცით 4 ვაგონი, დაწმინდეს ლაზარეთები, გაიტანეს მრავალი სიბინძურე, სწარმოებდა სამეურნეო მუშაობა, იკრიბებოდა საცვლები, მუშაობდა სამრეცხველოები და სადეზინფექციო კამერები.

12 საათის სამუშაო დღე.

იაროსლავი. 15 მარ. იაროსლავში მყოფმა კალინინმა რკინის გზელთა მიტინგზე სიტყვა წარმოთქვა. მისი სიტყვის შემდეგ მიიღეს შემდეგი რეზოლუცია. იაროსლავის რკინის გზელები, ვღებულობთ რა სამუშაო დღე 12 საათამდე, მთელი ძალღონით შევეცდებით აღვადგინოთ ტრანსპორტი.

ქალაქის სამრეწველოების მილიტარიზაცია.

სახალხო კომისართა საბჭომ გამოაქვეყნა დეკრეტი, რომლის თანახმად ქალაქის ყველა ქარხნის მილიტარიზაცია ხდება. ყველა წარმოება, როგორც პერიოდული, ისე არა პერიოდული ქალაქის საბჭოსი, კარტოგრაფიის, შრიფტის, სტამბის სალობავების და სხვ. ეხლა დება სამხედრო ოპერატიულ მიზნისათვის და ყველა უწყებებს ევალება ამ წარმოების ყოველ მხრივ ხელის შეწყობა.

სამხედრო ცნობა.

მოსკოვი. 17 მარ. ჟიტინის მიმართულებით ჩვენმა ნაწილებმა პესკოვსკაია აიღეს. ლეპელის მიმართულებით ბრძოლა ცვალებადია. რეჩიცის რაიონში ჩვენმა ჯარმა ხელ. ვასილევიჩი აიღო, (რეჩიცის დასავლეთით 35 ვერ.) პოდოლიის მოგილევის რაიონში ქალ. ჟმერინკის სამხრეთ-აღმოსავლეთით ბრძოლაა. ეკატერინოდარის ჩრდილოეთით და ჩრდილო-აღმოსავლეთით 65 ვერსზე ჩვენი ჯარი იბრძვის. წამოიყვანეს 250 ტყვე, ხელში ჩაიგდეს 5 ტყვიის მფრქვეველი. სად. კავკაზსკაიას აღმოსავლეთით 50 ვერსზე ბრძოლაა. სტავროპოლის დასავლეთით 160 ვერსზე ჩვენმა ჯარმა არმავირსკაია აიღო. შემდეგი შეტევა გრძელდება.

წყლის ტრანსპორტის მუშათა ყრილობა.

16 მარტს მოსკოვში წყლის ტრანსპორტის მუშების ყრილობა გაიხსნა. ყრილობას 161 დელეგატი დაესწრო. აქედან 144 კომუნისტი 8 თანამგრძნობი და დანარჩენი უპარტიო. სიტყვა წარმოსთქვა ლენინმა, რომელმაც განაცხადა, რომ მომავალ კამპანიაზე უფრო დამყარებული საბჭოთა რესპუბლიკის ბედი, ვიდრე შეიძლება პოლონეთის ომზე, თუ, რასაკვირველია, ეს მოხდა. ჩვენ არ შეგვიძლია მარილის მოზიდვა, რომელიც ჩვენ იმდენი გვაქვს. ამ საქონლის გაცვლა-გამოცვლის დაუმყარებლად კი შეუძლებელია გლეხებთან რაიმე სწორ დამოკიდებულების დაჭერა. აი ამიტომ ენიჭება ამ წყლის კამპანიას ასეთი მნიშვნელობა მთელი რესპუბლიკისთვის. უნდა ვეცადოთ, რომ არ დავკარგოთ არც ერთი წუთი, არც ერთი დღე, არც ერთი კვირა, გავაძლიეროთ ჩვენი ენერგია ვერწმუნოთ გამარჯვების შესაძლებლობას. შეიძლება ყოველივე დამყარებული იყოს სათბობ მასალაზე. ემბენის მრეწველობა ჩვენს ხელშია—იქ ათი-ათობით მილიონი ფუთი ნავთია. თუ წყლის ტრანსპორტის საშუალებით შესაძლებელი გახდა სარატოვისაკენ ასაშენებელი მასალის წამოღება, მაშინ ჩვენ ამით მოვაწყობთ რკ. გზ. საქმეს და თქვენ კი იცით თუ რას ნიშნავს ნავთის ქონება წყლის ტრანსპორტისათვის. ამ მოკლე დროში უნდა შევაკეთოთ რკ. გზა და წყლის ტრანსპორტი. ერთის სტიქიური აწევით ენთუზიაზმით არაფრის გაკეთება არ შეიძლება. მხოლოდ ორგანიზაცია, მხოლოდ შეგნება დაგვეხმარება. ტრანსპორტის საქმე რომ წინ წაიწიოს უნდა გაკეთდეს კიდე რათა უერთგულესნი მივიყვანოთ ამ საქმესთან, უნდა ამოვარჩიოთ, წავწიოთ წინ ისეთი ხალხი, რომელსაც ტრანსპორტის მოწყობა შეუძლია. სისხლის ფრონტზე მუშაობა,—უსისხლოზე კი იწყება. აქ კი არა ნაკლები ძალაა საჭირო. მსხვერპლი და წინააღმდეგობა აქ მეტი შეგვხვდება. ყველა შეძლებული ძველი ადმინისტრაციის ძველი წარმომადგენელი, რომელსაც არ სურს მუშებთან მოქმედება, ყველა ის მუშათა მტერია. ნუ შექმნით ნურავითარ ილუზიას, რომ გაიმარჯვებთ საშინაო ბრძოლა, რკ. საბ. დაიც პლენი. ვინც ეს ვერ გაიგო, მას ვერაფერი ვერ გაუგია. მუშათა უფლებ ს შენარჩუნების პირობებს დიდი ზიანი მოაქვს მუშათა და გლეხთა ამ უფლებისათვის აი რისთვის ვათავებ მე ჩემს სიტყვებს ამ ნაგებობ იმედით და რწმენით, რომ მომავალი წყლის კამპანიის მიზნებს თქვენ ყურადღებით მოეპყრობით. ყოველგვარ მსხვერპლის და დაბრკოლებათა მიზნით დაისახეთ საჭიროდ ლენინის შექმნას წყლის ტრანსპორტის საქმეში ისეთივე საოცრებს მოახდენთ, როგორიც ამ ორი წლის განმავლობაში წითელმა ჯარმა მოახდინა.

უცნობ სადგურიდან.

ბალკანეთში.

(ჩვენი რამდენიმე სიტყვა)... 1918 წ. დეკ. რამდენიმე ათეული მუშათა დიპტრებით გამოსწყდნენ სერბიის სოც. დემოკრატ. მუშათა პარტიის მესამე ინტერნაციონალთან შეერთება. ყველა ეს მოვლენები საკმაოდ ნათლად მოწმობს ბალკანეთის პროლეტარიატის რევოლუციონურ ორიენტაციის შესახებ. მან განაცხადა თავისი სურვილი რუსეთის პროლეტარიატის გზით სიარულის შესახებ. და იღვწოდა თავის დიქტატურა ისა და საბჭოთა მთავრობისაკენ რუსეთის თეთრი გვარდიის საბრძოლო მოსპობა, კოლჩაკის ტყვეთ წაყვანა, იუდენიჩის ჯარის სრული განადგურება, დენიკინის დამარცხება, რუსეთ უკრაინის წითელი ჯარის მოახლოება (დონბასის...) გერმანიის რევოლუციონური მოძრაობა და კაპიტალისტურ სახელმწიფოებში უფრო მეტი და მეტი გახრწნა. ყოველივე ეს ხელს უწყობდა ბალკანეთში კომუნისტური მოძრაობის განვითარებას. კომუნისტებმა უნდა გაიმარჯვონ. ეს აზრი ღრმათ უნდა ჩანერგონ არა მარტო პროლეტარიატს, არამედ ბალკანეთის ქვეყნების გლეხობასაც. ამ მიზნისათვის ბალკანეთის და დუნაის მხრის ქვეყნების კომუნისტურმა პარტიებმა და ორგანიზაციებმა უნდა მოსპონ ყოველგვარი გაუგებრობა, რომლის გავრცელებასაც ცდილობენ ჩვენი პროგრამის შესახებ გლეხთა და მუშათა განთავისუფლების მოწინააღმდეგენი და პირველად ყოვლისა უნდა უარყონ მათი საყვარელი არგუმენტი თითქოს ბალკანეთის ქვეყნები მათი ეკონომიურათ ჩამორჩენის გამო პროლეტარულ რევოლუციის გარეშე უნდა დარჩეს. ამ ცნობილ არგუმენტს ბალკანეთის კომუნისტური... (მუშაობა ერთობაში შეიწყდა).

ახალი ამბები

ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა. დამფუძნებელი კრების საფინანსო საბიუჯეტო კომისიამ განიხილა სამხედრო და შინაგან საქმეთა სამინისტროს ხარჯთ აღრიცხვა და შეუდგა განათლების სამინისტროს ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვას.

◆ **მინისტრი ქუთაისში.** იუსტიციის მინისტრი რ. არსენიძე ამ დღეებში სამსახურის საქმეთა გამო ქუთაისში იმყოფება.

◆ **წყლის ძალ თ სარგებლობა.** ფინანსთა სამინისტროს საფინანსო კომისიამ მოისმინა და მოიწონა ინჟ. ესსვანის მიერ წარმოდგენილი პროექტი წყლის ძალის სარგებლობით ხელშეკრულების შესახებ.

◆ **ქართველი ებრაელების განცხადება** ქუთაისიდან იუსტიციის მინისტრმა დამფუძნებელ კრებას შემდეგი დეპეშა გამოუგზავნა: ჩემთან გამოცხადდნენ ადგილობრივ ებრაელთა წარმომადგენლები და მთხოვეს გაცნობო დამფუძნებელ კრების საკონსტიტუციო კომისიას, რომ ქართველი ებრაელები არავითარ ავტონომიას არ თხოულობენ და ასეთი არავისთვის დაუვალებიათ მათ.

◆ **გორის გიმნაზია.** 22 მარტიდან, გორის სავაჟო გიმნაზიაში სწავლა განახლდება. გიმნაზია დროებით მოთავსებული იქნება თბილისის მეოთხე ვაჟთა გიმნაზიის შენობაში.

◆ **გადასახადის ნორმის შეცვლა.** ფინანსთა სამინისტროს საბჭო თავის სხდომაზე განიხილავს პირდაპირ გადასახადის ნორმის შეცვლის საკითხს.

◆ **ფულის ტრიალის რეფორმა.** ფინანსთა სამინისტროს საბჭო თავის მახლობელ სხდომაზე განიხილავს რესპუბლიკაში ფულის ტრიალის საკითხს.

◆ **გორის ფონდისათვის.** საქართველოში ახლებულ გერმანიის კოლონისტ კავშირმა დაადგინა მიწის ძვრისაგან დაზარალებულთა სასარგებლოთ კოლონიაში ყველა მცხოვრებლებს შეაწერონ შემოსავლის ქვედობაზე ერთდროული გადასახადი.

◆ **სახალხო უნივერსიტეტში** დღეს ხუთშაბათს 18 მარტს წაიკითხავენ ლექციებს:

1) განყოფილებაში (ნ ძალადეში) 1) გ. ტერიაზშვილი—3 გონ ; 2) ლ. ასათიანი—საფრანგეთის რევოლუცია.

მე 3 განყოფილებაში (ჩუღურეთში) 1) ს. მესხი—სამშობლოს ლექსიკა; 2) ვ. ბარნოვი—ქართული მწერლობა.

მე 4 განყოფილებაში (ორთაჭალა) 1) ი. ორუმაშვილი—ეკონომიური საკითხები; 2) ს. დოლიძე—საქართველოს ისტორია.

ცენტრში (პუშკინის ქ. № 21) 1) ეგ. ჩხიტაიშვილი—ჩვენი ქვეყნის სიმდიდრენი; 2) ი. ანთაძე—საქართველოს ისტორია; 3) ს. ჟორჟოლიანი—ქართული მწერლობის ისტორია. ლექციები დაიწყება საღამოს 6 საათზე.

◆ **მუშათა კლუბში.** დღეს, საღამოს სახალხო უნივერსიტეტის ხორის მონაწილეობით და კინემატოგრაფი.

◆ **ქუთაისში შეიპყრეს** სისხლის სამართლის მილიციის უფროსის განკარგულებით მდიდარი ვაჭარი ებრაელები: ბინია, ეფრემ და დავით ფიჩხაძენი, მოსე პაპიაშვილი, მოსეს ბენიაშვილი, აარონ იაკობიშვილი, სიმონ ელიაშვილი და რუბენ იაკობიშვილი. მათ ბრალდებათ რესპუბლიკის საზღვრებიდან ძვირფასი საქონლის გატანა ყალბი ნებართვით. დაპატიმრებულნი თბილისში ჩამოიყვანეს. საქმის გამოძიება გრძელდება.

◆ **მომღერალი მიშელ დარიალი** (ნანობაშვილი), რომელიც ამას წინათ პარიზიდან ჩამოვიდა თბილისში, იმღერებს სახელმწ. თეატრში „ვერტერ"-ში, „ფაუსტ"-ში, „ჰუგენოტებში" და „აიდა"-ში. მიშელ დარიალი მღეროდა პარიზის „კომიკ ოპერა"-ში. მას თბილისის საზოგადოება იცნობს იგ. პ. ფალიაშვილის ანტრეპრიზის დროს, როცა მისი რამოდენიმე გასტროლი შესდგა, მომღერალი ერთ სეზონს ზიმინის თეატრში მსახურებდა მოსკოვში. მის მიერ შესრულებულ იქნა ფაუსტის პარტია, რამაც საზოგადოების ყურადღება მიიპყრო.

◆ **ავლაბრის სახალხო უნივერსიტეტის** კინემატოგრაფში 20 მარტიდან ნაჩვენები იქნება შემდეგი სურათები: „ქრისტინე", „გვარდიის დღე", „საქართველოს დამოუკიდებლობა".

◆ **სახელმწიფო თეატრში.** დღეს იგ. სარაჯიშვილის ბენეფისი „[illegible]".

კრებები.

დღეს, საღამოს 8 ს., ბიუროს ბინაზე შესდგება საქართველოს ს. დ. მ. პ. მეორე რაიონული კოლექტივის წევრთა კრება.

— დღეს, სად. სრულ 6 ს., დანიშნულია მეორე რაიონული კოლექტივის, რაიონში მყოფ მცირე კოლექტივების და სარევიზიო კომისიის წევრთა და მუშათა წარმომადგენლების გაერთიანებული სხდომა.

— დღეს, 18 მარტს, სად. 5 ს., შესდგება ს. ს. დ. მ. პ. მესამე რაიონის კოლექტივის ჩვეულებრივი სხდომა, (კახეთის ქ. № 1)

— დღეს, საღამოს 6 ს., ბიუროს ბინაზე (ბებუთოვის ქ. 23) დანიშნულია საქ. ს-დ. მ. პ. მე-6 რაიონული კოლექტივის წევრთა მორიგი სხდომა

— ალმ საქ. საშუალო სკოლების მასწავლებელთა კავშირის წევრთა ლადარი კრება დანიშნულია კვირას, მარტის 21 ს. დილის 11 ს. ქალთა მე 2-ე გიმნაზიის შენობაში.

პროვინციის ქრონიკა

დუშეთის სამაზრო ერობის მოსამსახურეთა კავშირის საერთო კრებამ დაადგინა გადადებულ იქნას მიწის ძვრისაგან დაზარალებულთა სასარგებლოთ თვიურ მოსამსახურისაგან ხამი დღის ჯამ გირი ერთდროულად და ექვსი თვის განმავლობაში ორ-ორი პროც. ყოველ თვიურად; ეს დადგენილება სავალდებულოა ყველა მოსამსახურეებისათვის მაზრის ფარგლებში. კავშირის გამგეობა უკვე კრებს დადგენილების თანახმად შემოწირულებებს, რის რაოდენობა 50,000 მანეთამდე აღწევს.

ქ. შორაპანში 23 მარტს, დღის 5 ს., საგრობელთ დარბაზში შესდგება შორაპნის ს. დ. პარტიის წევრთა საერთო კრება. ამხ. ს. დევდარიანი მოხსენებას გააკეთებს „რუსეთის თანამედროვე მდგომარეობაზე". შემდეგ გაირჩევა სხვა ძლიერ საჭირო კითხვები. შორაპ. კოლექტივი.

უცხოეთი

სომხეთი.

ხოლერის რაოდენობა ქალაქ ერევანში მედიკო სანიტარული ორგანოების გამოანგარიშებით გასულ 1919 წ. ქ. ერევანში აღნიშნულია 13,101 გარდაცვალების შემთხვევა. ეს ციფრი შემდეგნაირათაა განაწილებული: სანიტარულ რაზმში—9,052 მკვდარი, მუნიც. ორგანიზ.—2,241 სამხედრო გოსპიტ—850, სომეხ ბერძ. ქალაქის კონსისტ—958, გარდა ამისა 1919 წლის იან პირველ ნახევარში სანიტარულ რაზმის მიერ არ იქნა აღნიშნული 500 მდე გარდაცვალების შემთხვევა; თუ კი ამას დავუმატებთ კიდევ იმ რაოდენობა, რაც სათანადო ორგანოებმა დროზე ვერ აღნიშნეს—400 მდე შემთხვევა—უნდა ვაღიაროთ საერთო რიცხვით სულ 14,000 მდე გარდაცვალების შემთხვევა, ე. ი. თვეურათ გარდაცვლილა 1167 სული, დღეურათ 39, ხოლო საათში 1 6 სული. თუ ქალაქ ერევნის მცხოვრებთა საერთო რიცხვს 1919 წელს 70 000 სულს ვიანგარიშებთ, თვითეულ 1000 სულ მცხოვრებზე მოდის 200 გარდაცვალებული, ე. ი. დახოცილა 20 პროც. ყველა მცხოვრებლებისა. რუსეთში ნორმალურათ ითვლებოდა 2,7—2,8 პროცენტები, ესე იგი 27—28 გარდაცვალების შემთხვევა 1000 სულ მცხოვრებზე. მიმდინარე წლის სტატისტიკა ასეთივე სურათს იძლევა: იანვარში გარდაიცვალა 1291 სული. აქედან სამხედრო ჰოსპიტალზე მოდის 343 შემთხვევა. („ზნ. ტრ.").

ადერბეიჯანი

მინისტრის ამხანაგ ს დათხოვნა. შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგმა იბრაგიმ-ბეგ ჰაიდაროვმა განუცხადა მინისტრთა საბჭოს, რომ იგი თავს ანებებს თავის თანამდებობას. საბჭომ თხოვნა დააკმაყოფილა. მის ადგილზე გაზ. „ადერბეიჯანის" რედაქტორი, შ. ბ. რუსტამბეგი დაინიშნა.

ზაქათალის ოლქში ზაქათალის ოლქის დეპუტატებმა—კარაკაშლიმ და კაზიმოვმა მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს განცხადება გადასცეს, სადაც ვრცლად ეხებიან ზაქათალის ოლქის მდგომარეობას. 1918 წ. 28 ივნისს ზაქათალის ოლქის ნაციონალურ საბჭომ გადაწყვიტა შეერთებოდა ადერბეიჯანის რესპუბლიკას იმ პირობით კი, რომ ზაქათალის ოლქი დარჩებოდა კერძო ადმინისტრატიულ ერთეულად და ექნებოდა ადერბეიჯანის მთავრობაში ერთი ადგილი: ზაქათალის ოლქის საქმეების მინისტრი, რომელიც უპორტფელოთ იქნებოდა. ადერბეიჯანის მთავრ. თავმჯდომარემ ამ პირობებზე თანხმობა განაცხადა; მაგრამ შემდეგ ეს პირობები შესრულებული არ იქნა. განცხადების ავტორები სთხოვენ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს საჩქაროთ იქნეს განხილული ეს საკითხი და შედეგები აცნობოს მათ.

ოსმალეთი.

ისლამი და ბოლშევიზმი. ოსმალეთის გაზეთები სავსეა წერილებით ისლამის და ბოლშევიზმის შესახებ. რასაკვირველია, ამ საკითხს თეორიული და რელიგიურ-დოგმატიური მნიშვნელობა არ აქვს. მას მხოლოდ პოლიტიკური მნიშვნელობა ეძლევა. რადგანაც „ერთობისა და პროგრესის" მომხრეებმა ბოლშევიკებთან მჭიდრო კავშირი გააბეს. გაზეთმა „ალემდარმა" მიმართა ყოფილ შეიხულ ისლამს, სენატორ საბრის, გამოეთქვა საწინააღმდეგო აზრი ანტი ბოლშევიკურ მანიფესტის შესახებ, რომელიც გამოსცა ისლამის აღორძინების საზოგადოებამ. საბრიმ უპასუხა, რომ მანიფესტში აღნიშნული ყოველივე დიდ სიმართლეს შეიცავს ისლამში არ შეუძლიან შეურიგდეს ჯაჯის, ქალწინების, მემკვიდრეობის და სხვ. წესების გაუქმებას. ისლამი არ უნდა [illegible] ბოლშევიკურ პროპ[illegible] იქით, იგი უნდა შეებრძოლოს [illegible] ვიზმს. საბრი ეხება რა ბოლშევიკებს და „ერთობისა და პროგრეს"ნაციონალისტებს, აღნიშნავს, რომ უკანასკნელთ განზრახვა ჰქონდათ ამდგარ ჰამიდის ტირანიის მოსპობა, სამაგიეროთ, თავიანთი საკუთარი ტირანია გაამეფეს. ჩვენ ვტყობილობთ, რომ „ერთობის და პროგრესის" მომხრეები ეძებენ მეორე კლას, ბოლშევიკებთან კი კავშირს იჭერენ,—ამ მდიდრების მტრებთან. ამ ბანდის პირველ გვერდიდან სჩანს, რომ ისინი ბოლშევიკებს ემლოდებიან, როგორც თავიანთ მხსნელებს, ნამდვილათ კი, ეს ფილისტონები, რომელთა ხელშიაც არის ქვეყანა, სიმდიდრე, ეძებენ მდიდრების მტრებს—ბოლშევიკებს და სურთ ამ გარემოებით ისარგებლონ და თავიანთი სიმდიდრე გაიორკეცონ. „ერთობის და პროგრესის" პარტიის ლიდერები თავიანთ ბატონობის დროს, ხალხს უხვევდნენ თვალებს და მოაჩვენებდნენ თავს კონსტიტუციის მეგობრებით და პატრიოტებით და ქვეყანას კლავდნენ. ისინი ეხლაც შესძლებენ ასეთ წინააღმდეგობას შეურიგდნენ, მათ უნდა ბოლშევიზმის მონოპოლია თავიანთ სასარგებლოთ გამოიყენონ. მათ სურთ ბოლშევიკებთან შეთანხმებით აწარმოონ ბრძოლა ანტანტის წინააღმდეგ. საბრალო ოსმალეთის ხალხი, იმით ვინც აღარ აქვს ჩაგვრისა მძლავრი ომში და გერმანიასთან ხელი-ხელ ჩაკიდებული გამოდიოდა რუსეთის, შინა ტრადიციულ მტრის წინააღმდეგ, ახლა მას მოუწოდებენ შეურიგდეს რუსეთს და შეერთებულის ძალით თავისი სიცოცხლე სასწორზე დასდოს.

შრომის სამინისტროში

ცნობიდან უკანასკნელად გავრცელდა მუშა მოსამსახურეთა დათხოვნა ინგრის მომატების გამო, ამის გამო თბილისის შრომის კომისარმა მიმართა შრომის სამინისტროს შემდეგი წერილით:

ინგრის მომატების გამო გახშირდა მუშათა და მოსამსახურეთა დათხოვნა საკერძო სამრეწველო დაწესებულებებიდან, სახელოსნოებიდან, მაღაზიებისა და სხვა.

განსაკუთრებით ხშირია ამ ნიადაგზე უთანხმოება უკანასკნელ დროს. სავაჭრო-სამრეწველო დაწესებულებების მუშა-მოსამსახურეთა კავშირისა და სამუშაოს მიმცემთ შორის, რომელნიც უარს აცხადებენ თავიანთ მოსამსახურეებზე ინგრის მომატების გავრცელებაზე. ხშირია აგრეთვე შემთხვევები, როცა მწარმოებლები არ ითხოვენ მოსამსახურეთ და მუშებს სამუშაოდან და განაგრძობენ ძველი ქირის მიცემას—ინგრის მომატებამდე.

ყველა ზემოთ ნაჩვენებ შემთხვევებში, როცა მუშები ან მათი კავშირები მოგვმართავენ ჩვენ დახმარებისათვის, ვიწვევთ ორივე მხარეს და ვცდილობთ უთანხმოება მორიგებით დავაბოლოვოთ. მაგრამ არის შემთხვევები და ძალიან ხშირადაც, როცა სამუშაოს მიმცემნი კატეგორიულათ უარს ყოფენ დაემორჩილონ სატარიფო პალატის დადგენილებას და ასეთ შემთხვევებში სატარიფო პალატის შესახებ კანონის უქონლობის გამო, იძულებული ვართ საქმე ცენტრალურ მომრიგებელ კამერას გადავცეთ.

უკანასკნელად, როგორც თქვენ იცით, ხავთ ცენტრალურმა მომრიგებელმა კამერამ ამა წლის 9 მარტის მომართვისაგან, რომელიც ამასთანავე გეგზავნებათ, ის უარს ყოფს განიხილოს უთანხმოება, რომელიც შეიქმნება შრომის მიმცემთაგან სატარიფო პალატის დადგენილების შეუსრულებლობის გამო. ყველა ამის გამო შეიქმნა ისეთი მდგომარეობა, რომ მუშათა ინტერესები დაუცველი რჩება, ხოლო სატარიფო პალატის დადგენილებები კი ცხოვრებაში არ ტარდება და წმინდა დეკლარაციულ ხასიათს ღებულობს.

მოგახსენებთ რა ამის შესახებ, გთხოვთ დაჩქარებით მიმითითოთ, თუ როგორ მოვიქცეთ მომავალში ისეთ შემთხვევებში, როცა მწარმოებლები არ ემორჩილებიან სატარიფო პალატის დადგენილებას და როგორი ზომები მივიღოთ მათ წინააღმდეგ.

ბათუმი

რუსეთის ეროვნულმა საბჭომ ბ. ბ. ზინინიევისა და ანისიმოვის ხელმოწერით განცხადება მისწერა მაიორ ნორმანს. უარს აცხადებს ეროვნული საბჭო ქალაქის საბჭოში წარმომადგენლის ყოლაზე.

— 7 მარტს შესდგა სასურსათო თვითმართველობის მუშა-მოსამსახურეთა საზოგადო კრება, რომელზედაც გამოტანილ იქნა საპროტესტო რეზოლუცია ბ—ნ გუბერნატორის რწმუნებულის მაიორ მორისის მოქმედების შესახებ, რომელსაც განზრახვა აქვს ლიკვიდაცია გაუკეთოს პურის გაყიდვების და საქმის წარმოება თვით პურის მცხო-

ბელით გადასცეს. თუ ეს გაჭირდა, ხოლოდ ორით რიცხვი 50 კაცამდე. ამ შეხვის შემოსულის [illegible] გაიოდება მხოლოდ 25 კაპ. შეუძლია.

— 4 მარტს შესდგა კონფერენცია [illegible] კავშირთა გამგეობისა და საქალაქო კომიტეტების წევრთაგან. გორში მომხდარი [illegible] შესახებ მცირე [illegible] შემდეგ მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლუცია: 1) გორში დაზარალებულთა დასახმარებლად [illegible] გადადებულ იქნას ერთი დღის ხელფასი; 2) [illegible], სადაც კი მოსახერხებელი იქნება, იმისთვის ერთი კვირა [illegible] და [illegible] გადადებულ იქნას [illegible] მიზნით; 3) [illegible] კავშირებმა 1000 [illegible] არსებულ ფონდში გორში გადასაგზავნად; 4) არჩეულ იქნას კომისია შეწირულებათა [illegible] გადასაცემად. კომისიაში არჩეულნი: [illegible], [illegible], [illegible] და [illegible].

— შესდგა გორში მიწის ძვრისაგან დაზარალებულთა დამხმარე ქალაქის კომიტეტი. შემოწირულება მიიღება ქალაქის თვითმმართველობაში რ. ჯაფარიძესთან.

— ქალაქის გამგეობის [illegible] და სხვა [illegible] ქალაქის [illegible] 30 პროცენტიანი [illegible] გორში დაზარალებულთა სასარგებლოდ გადაიდო, ხანმა ეს თანხა 500 000 მანეთზე ადიოდეს.

— ამ დღეებში მოხდება ქალაქის [illegible] არჩევნები. [illegible] აღნიშნულია, თითქოს [illegible] კავშირი არა აქვს 29 [illegible] მოხსენების [illegible].

— 10 მარტს ქობულეთში [illegible] საქართველოს რკინის გზის საქონლის მატარებელი № 216, რომელშიაც [illegible] კონდუქტორები [illegible]. ქობულეთში „[illegible]“ მიუახლოვდა მათ [illegible] შეიარაღებულნი და [illegible] კონდუქტორები [illegible]. [illegible] მატარებელი [illegible] ბოლოს [illegible].

ქალაქთა და ერობათა მოსამსახურეების ყრილობა

18 მარტს თბილისის თვითმმართველობის დარბაზში გაიხსნა რესპუბლიკის ქალაქთა და ერობათა მუშა-მოსამსახურეთა წარმომადგენლების პირველი ყრილობა. თბილისის ქალაქის და ერობის მუნიციპალური მოსამსახურეთა კავშირის საორგანიზაციო კომისიის სახელით ყრილობას ხსნის ამხ. [illegible]. ის აღნიშნავს იმ დაბრკოლებებს, რომელიც წინ გადაეღობა [illegible] ყრილობის მოწვევას და იმ ნაბიჯებს, რომელიც გადადგმული იყო ყრილობის მოსაწვევად.

ყრილობას დაესწრო 54 დელეგატი. თავმჯდომარედ ერთხმად არჩეულ იქნა ამხ. [illegible], რომელიც მიესალმა ყრილობას და აღნიშნა ის ხაზი, რომელსაც ყრილობა უნდა დაადგეს თავისი მუშაობის დროს, სახელდობრ—პროფესიონალური ინტერესების შეთანხმება სხვა ინტერესებთან, აგრეთვე რესპუბლიკის მუშა-მოსამსახურეთა [illegible] კავშირის [illegible].

ამის შემდეგ ყრილობას მიესალმნენ: თბილისის თვითმმართველობის სახელით ბ. [illegible], დამფუძნებელი კრების [illegible] ფრაქციის [illegible], შრომის მინისტრის ამხანაგი [illegible], დამფუძნებელი კრების შრომის კომისიის სახელით ამხ. [illegible], და რკ. გზის მუშა მოსამსახურეთა ცენტრალური კავშირის წარმომადგენელი ამხ. [illegible].

არჩეულ იქნა 7 წევრისაგან შემდგარი პრეზიდიუმი და 3 წევრისაგან სამანდატო კომისია. მიღებულ იქნა საორგანიზაციო კომისიის მიერ წარმოდგენილი რეგლამენტი და შემდეგი დღის წესრიგი:

1) ყრილობის პრეზიდიუმის არჩევა, 2) სამანდატო კომისიის არჩევა, 3) მისალმებები [illegible], 4) მოხსენებები ადგილებიდან, 5) პროექტი შრომის ხელშეკრულების შესახებ, 6) სატარიფო პოლიტიკა, 7) მოხსენება [illegible], 8) მოხსენება რესპუბლიკის [illegible] მდგომარეობაზე. 9) საორგანიზაციო საკითხები და ცენტრის [illegible], 10) [illegible] კასა, 11) შრომის [illegible] და 12) [illegible].

დადგენილ იქნა [illegible] მისალმებ-[illegible] დეპეშები: დამფუძნებელი კრების, მთავრობის, ჯარისა და გვარდიის და [illegible].

მოსმენილ იქნა მოხსენებები: თბილისის თვითმმართველობის მუშა-მოსამსახურეთა წარმომადგენლისაგან, ქუთაისის მუშა-მოსამსახურეთა კავშირის, [illegible] თვითმმართველობის კავშირის, ქუთაისის თვითმმართველობის კავშირის, ჭიათურის მუნიციპალური მუშა მოსამსახურეთა კავშირისაგან, ფოთის მუნიციპალური მუშა-მოსამსახურეთაგან, ბორჯომის, თბილისის სამაზრო ერობის მუშა-მოსამსახურეთა კავშირისაგან, გორის მუშა-მოსამსახურეთა წარმომადგენლისაგან, ფოთიდან, ქუთაისის სამაზრო ერობის მოსამსახურეთა წარმომადგენლისაგან.

მოხსენებებიდან გამოირკვა, რომ [illegible] ყველა ჩამოთვლილ ქალაქებში არსებობს კავშირი. კავშირების უმეტეს ნაწილს შემოღებული აქვს ერთი პროცენტიანი გადასახადი კავშირის სასარგებლოდ. კულტურული მუშაობა მეტს ადგილებში არ არის მოწყობილი, რადგანაც, როგორც მოხსენებებში განაცხადეს, არა ჰყავთ ხალხი, რომელსაც [illegible]. [illegible] და [illegible] არსებობის და ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ მათ [illegible]. [illegible] კავშირში [illegible]. [illegible] ერობის მუშა მოსამსახურეთა [illegible] კავშირის [illegible] და [illegible]. მოხსენებებიდან აღნიშნა, რომ [illegible] არც ერთი [illegible].

[illegible] წარმომადგენლის განცხადებით, კავშირის [illegible] არაფერით [illegible]. [illegible] ხელფასი და [illegible] მუშაობა [illegible].

ყრილობა დაიხურა ნაშუადღევის 5 საათზე.

სენატში

საქართველოს სენატის სამოქალაქო საკასაციო დეპარტამენტის განკარგულებით [illegible] 1920 წლის მარტის 19 სხდომაზე განსახილველად დანიშნულია:

1) საქმე ილია [illegible] ძის [illegible] მიხეილის [illegible] ბანკთან [illegible] თანხაზე.

2) საქმე [illegible] გამრეკელისა, [illegible] ჭანაშვილისა, [illegible], და [illegible] წინააღმდეგ [illegible] თანხაზე.

3) საქმე [illegible] 28,000 მან. თანხაზე.

4) საქმე [illegible] 6 [illegible] თანხაზე.

5) საქმე ივანე მაჭავარიანისა [illegible] თანხაზე.

6) საქმე კონსტანტინე რომანენკოსა ნიკოლოზ რომანენკოსთან და [illegible] 1200 მ.ნ. თანხაზე.

სახალხო გვარდიაში

1 მარტს შესდგა საერთო კრება მე-6 [illegible] სახალხო გვარდიელებისა. კრება [illegible] იყო, დაესწრნენ აგრეთვე მე-6 რაიონის შტაბიდან ამხანაგები: შ. [illegible] და გ. [illegible]. მათ გააკეთეს მოხსენება [illegible] მდგომარეობაზე საერთოდ და აგრეთვე მუშა-გვარდიელის დანიშნულებაზე. შემდეგ მოხდა [illegible] (მცირე რაიონის) შტაბის არჩევნები. [illegible] ერთხმად [illegible].

ამის შემდეგ [illegible] კამათი [illegible] შესახებ. [illegible] მუშაობის [illegible] რომელიც [illegible].

[illegible] ხვანი.

გვარდიის ცენტრალურ [illegible] ერთი თვის წინათ [illegible] კულტურულ-განმანათლებელი სექცია, რომელიც ენერგიულად შეუდგა მუშაობას. პირველ რიგში მან დაისახა მიზნათ სამკითხველოს გახსნა, რაც სისრულეში იქნა მოყვანილი. სამკითხველო გაიხსნა 6 მარტს. სამკითხველოს შენობა [illegible] დიდი და ნათელი ოთახი, მორთული არის [illegible]. გახსნის დღეს სიტყვებით მიმართა გვარდიელებს კულტურულ განმანათლებელი სექციის სახელით ამხ. გრ. [illegible] და გვარდიის [illegible] ამხ. [illegible], რომლებმაც განუმარტეს გვარდიელებს ისეთი კულტურული დაწესებულების მნიშვნელობა, როგორიც არის სკოლა, სამკითხველო და [illegible] მათ წარმატება.—სამკითხველოს აქვს შეძენილი თბილისის [illegible] და [illegible] წიგნებიც.

გურული გვარდიელი.

ქ. ახალციხე [illegible] 7 მარტს გაიმართა პირველი [illegible] კრება, რომელსაც დაესწრო [illegible] ყველა გვარდიელები. კრება გახსნა [illegible]. [illegible] ნ. [illegible] გვარდიის წარმოშობის ისტორიას და [illegible]. [illegible] ამხ. ან. [illegible]. [illegible] ერობის [illegible], [illegible] და [illegible] პირობები. [illegible] გვარდიის [illegible], [illegible] და [illegible].

კრებამ გადაწყვიტა [illegible] გვარდიის [illegible] ერთი დღის ჯამაგირი [illegible].

[illegible] აღსანიშნავია, რომ ახალციხეში გვარდიის კარგ [illegible] და [illegible] დაფუძნებული.

[illegible]

ს.-დ. პარტიაში

ხიდისთავი. (გურია) 5 და 18 თებერვალს შესდგა კოლექტივის კრება. პირველად მოისმინეს იქნა მოხსენება [illegible] 8 [illegible]: [illegible] ამხ. ი. [illegible] ამხ. ს. [illegible]. [illegible] წარმომადგენლობა [illegible].

იქნას [illegible] ზომები მიღებული [illegible] გვარდიელები თავის [illegible]. იქნეს [illegible] რომელიც [illegible]. [illegible] წიგნაკები და [illegible] მიღებულ იქნა პარტიაში 8 კაცი.

18 თებერვალის კრებაზე დადგენილ იქნა: ს. [illegible] მოხსენება, მ. [illegible] პარტიიდან გადაყენების შესახებ კოლექტივში [illegible]. არჩეულ იქნა [illegible] კორესპონდენტი. ს. [illegible] განცხადების [illegible] დადგენილ იქნა: [illegible].

[illegible] პარტიაში მიღება [illegible]. პარტიაში მიღებულ იქნა 11 კაცი. ამხ. ლ. [illegible], რომელიც [illegible] არჩეულ, [illegible] არჩეულ იქნა ამხ. გ. [illegible].

მუხტადე.

მუშათა შორის

სამხედრო სამინისტროს სახელოსნო. 11 მარტს, შესდგა შეერთებული საერთო კრება სამხ. სამინისტროს [illegible] სახელოსნოსა და [illegible] შეკრებილ სახელოსნოს მუშებისა. დღის წესრიგში იყო: 1) [illegible] ორივე სახელოსნოს მუშების, 2) 12 მარტის დღესასწაული, 3) ორგანიზაციის მოწყობა, 4) [illegible] საკითხი, 5) [illegible] შესახებ, 6) ამხ. [illegible] განცხადება, 7) პირველი სახელოსნოს მუშების [illegible] შესახებ. პირველ საკითხზე მოხსენებას აკეთებს ამხ. [illegible]; ის აღნიშნავს იმ [illegible] მდგომარეობას, რომელშიაც [illegible] მუშაობა მუშებს და მოითხოვს მათ [illegible]. ამხ. [illegible] მიმართავს მუშებს და [illegible] მათ, რომ [illegible] და ენერგიული მუშაობა. ამხ. [illegible] მოითხოვს მუშებს [illegible]; ის ამბობს: შეკავშირებულნი, ორგანიზაციულად დარაზმულ მუშებს [illegible] მეტ ანგარიშს გაუწევს, როგორც მოიჯარადრე აგრეთვე სახელმწიფო; მით უმეტეს, რომ ის მთავრობა, რომელიც დღეს სათავეში უდგას ჩვენს რესპუბლიკას, არის მუშების მთავრობა, მუშათა წრიდან წარმოშობილი და მათი ინტერესების ერთგულად დამცველი. მცირე კამათის შემდეგ, კრება ადგენს პირველ საკითხზე: აირჩეს ექვსი კაცისაგან შემდგარი, კომისია (თითო სახელოსნოდან სამი) და დაევალოს მას პირველი საკითხის მოგვარება მომავალ (19 მარტს) პარასკევამდის. კომისიაში შედიან: პირველი სახელოსნოდან 1) [illegible], 2) ქართველიშვილი, 3) [illegible]; მეორე სახელოსნოდან: 1) [illegible], 2) [illegible], 3) [illegible]. მეორე საკითხის შესახებ კრება ადგენს: 12 მარტის დღესასწაულში ორივე სახელოსნოს მუშებმა მიიღონ მხურვალე მონაწილეობა. მესამე საკითხზე კრებამ დაადგინა: ორგანიზაციის მოწყობა დაევალოს იმ ექვსი კაცისაგან შემდგარ კომისიას, რომელიც [illegible] აირჩია კრებამ. [illegible] და [illegible] საკითხს კრება სტოვებს ღიად, ხოლო [illegible] და მეშვიდე საკითხები გადაიდო მომავალ საერთო კრებისათვის. აღსანიშნავია სასიამოვნო მოვლენა, რომ დღეს მუშები დიდი [illegible] გამოდიოდნენ; ყველა გატაცებით მოითხოვდა რაც შეიძლება, ჩქარა ორგანიზაციულ მუშაობის გაჩაღებას და მით [illegible] სინათლის შეტანას [illegible].

ვანიკო.

პროვინცია

შემო გომი. (ქართლი). ამას წინათ გამოქვეყნებული იყო გაზეთ „ერთობა-ში“ გომის კომისრის [illegible] მიერ ჩადენილი [illegible]. ამის გამო გორის სამაზრო ერობამ იგი თანამდებობიდან გადააყენა და [illegible]. იმავე სამაზრო ერობის [illegible] მაზრის მილიციის [illegible] ბ. [illegible] გორის მაზრა, რომელიც [illegible] პოზიციას.

სრული იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ სამაზრო ერობა მიაქცევს ჯეროვან ყურადღებას ამგვარ მოვლენას.

[illegible].

საგარეჯო. 12 მარტს [illegible] სამი წლის თავის შესრულების აღსანიშნავად საგარეჯოს სახალხო თეატრში დადგმულ იქნა [illegible] წარმოდგენა ერთ მოქმედებიანი [illegible] „[illegible]“. [illegible], ქალ. [illegible] შესრულ [illegible] როლები. მიმდინარე მომენტზე მოხსენება გააკეთა [illegible].

საგარეჯოში [illegible] კომიტეტი (ცენტრალური) რომელიც აგროვებს შეწირულებებს. [illegible] ბიბლიოთეკა [illegible] „[illegible]“.

[illegible] ყველა [illegible] წარმომადგენლები, [illegible] იქნება, [illegible].

გ. [illegible].

თელავი (სიღნაღის მაზრა). [illegible] ნოემბრის [illegible] შემოიკრიბნენ, მაგრამ [illegible] მაინც [illegible] ბაზარზე [illegible]. დღეს კი ბაზარში [illegible] და, თუ [illegible] 700—800 მანეთამდე [illegible].

[illegible] სამაზრო ერობის [illegible] 3000-მდე [illegible] ხიმინდი და [illegible], მაინც [illegible] მშიერი [illegible].

აქ [illegible] რიცხვი 800 სულს [illegible], და [illegible] თუ კი მას [illegible] არ მიაქცია, ჩვენ [illegible] ხალხის [illegible].

შინაგან საქმეთა მინისტრი ნ. რამიშვილი როცა აქ [illegible], [illegible] მის [illegible] და [illegible]. [illegible] მინისტრმა [illegible] გადაწყვეტილება [illegible] თბილისში და [illegible] მიღება, რის [illegible] გაიხსნება [illegible].

[illegible], რომ [illegible] საკუთარი [illegible]. [illegible] 1919 წელსაც [illegible], მაგრამ [illegible] წლის [illegible] ზარალი ჩაიარა.

გასული წლის წყალდიდობამ [illegible] მთელი სამეგრელო, მაგრამ თვალსაჩინო [illegible]. და ეს [illegible] იქნება მისთვის, ვინც ამ [illegible]. [illegible] მცხოვრებლები [illegible] და [illegible] წელიწადი.

გრ. [illegible].

ყარაიაზი. თებერვლის დამლევს რკინის გზის ხაზის 332 ვერსზე, ბოროტგამზრახველებმა გასტეხეს რკინის გზის მუშების ბინა, რომელშიაც იქ არავინ იყო, გასტეხეს კარები და წაიღეს სულ რაც ებადათ. [illegible] ყარაიაზის [illegible] მილიციონერმა [illegible] ბოლშევიკის [illegible] საქონლით [illegible]. [illegible] და [illegible] რაიონის კომისარს. [illegible] რა [illegible] ამ საქმეში [illegible] რაიონის კომისარი. [illegible] თუ არა მილიციონერმა [illegible], იქნებოდა დამის პირველი საათი, [illegible] კომისარს და [illegible], თუ რაში იყო საქმე და [illegible], რომ მიეცა მილიციონერებს და [illegible] კომისარმა [illegible], ამ დროში [illegible] არის, [illegible] საათზე [illegible] მილიციონერებს [illegible]. კომისარმა [illegible] არ [illegible]. [illegible] რკინის გზის [illegible], მაშინ [illegible] ქურდობისაგან. [illegible] კომისარისა [illegible], მაგრამ ეს არ არის [illegible] ინტერესებისათვის. [illegible] და [illegible], რომ ყარაიაზის რაიონში [illegible] არ [illegible].

გამბედავი.

წერ. რედაქციის მიმართ

ნება მიბოძეთ ღრმა მადლობა გამოვუცხადო ბ. ბ. [illegible], პროექ. „მინიონის“ დირექციას და [illegible] შინაშვილს, პირველს იმისთვის, რომ უფასოთ დაგვითმო პროექტორის სურათები, მეორეს—თავისი დარბაზი თებერვლის 11 ამ თვეს დილის 12 საათზე და მესამეს—100 მანეთის შემოწირულებისათვის.

[illegible] მე 5-ის [illegible] სკოლის [illegible] და [illegible] სახელით, სკოლის [illegible] ნ. თ. [illegible].

ნება მიბოძეთ [illegible] მადლობა გადავუხადო [illegible], რომელთაც [illegible] და [illegible] იმათ, ვინც [illegible] ჩვენი [illegible] წარმოდგენა 14 ამა მარტს [illegible] დაზარალებულთათვის და აგრეთვე, [illegible], ძია ზაქარია [illegible], რომელმაც შემოგვწირა [illegible] მანეთი. სულ შემოვიდა, ექვსას სამი (603) მან., რასაც [illegible] გადასცემთ დანიშნულებისამებრ*).

ნინა ქარცივაძე.

---

*) ფული მივიღეთ. რედ.

განცხადებანი

სამართებლები

„ჟილეტ“

ნამდვილი ამერიკული სასწრაფოთ იყიდება შეღავათიან ფასებში ბითუმად და ცალობით ა. [illegible] ინგლისურ მაღაზიაში რუსთაველის პრ. № 20, სახაზინო თეატრის პირდაპირ. (1008 6—1)

[illegible] მამული

იყიდება

[illegible]

[illegible]. (98, 5—3)

კბილის ექიმი

ქ. ვ. [illegible].

იღებს ავადმყოფებს დილის 9—2 საათ. და 4—6 საათ. ნიკოლოზის ქუჩა № 64 (566—4—4)

ექიმი [illegible], იღებს შინაგან და [illegible] სნეულებათ [illegible] დღე საღამოს 6—7 საათამდე. [illegible] ქუჩა № 57, [illegible].

ექიმი

ნიკოლოზ [illegible]

განაახლა შინაგან სნეულებიან ავადმყოფთა მიღება ყოველ-დღე საღამოს 4—6 საათამდე მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11 ზემელის აფთიაქის მახლობლად. (1018—6—1)

ექიმი ქალი

მ. მ. [illegible]

წყნეთის ქუჩა № 26. იღებს ყოველ-დღე 12—2 საღამოს 6—7. სპეციალობა: [illegible] ქალების ავადმყოფობა. და ვენერიული ავადმყოფობა.

ექიმი

ნ. დ. [illegible]

იღებს შინაგან, [illegible] და ქალურ სნეულებით ავადმყოფებს მუდამ დღე შუადღის 1—3 ს. და საღ. 4—5 ს. ნიკოლოზის ქუჩა, № 7, ვორონცოვის ძეგლის ახლოს. ტელ. 14—13. 119—თ.)

ექიმი

[illegible]

(ოსურგეთიდან)

იღებს ავადმყოფებს საღამოს 5—7 საათ. სასახლის ქუჩა № 52. (თ. 581)

ექიმი ა. ლევენშტეინი

შინაგ. და ნერვიული სნეულებანი. ექიმობა და გამოკვლევა ყველა თანამედროვე საშუალებებით. სპეციალობა: გულის, ფილტვების, კუჭ-ნაწლავების, [illegible] და ნერვიული სისტემის. რენტგენისა და ელექტრო-სამკურნალო კაბინეტი. მიღება დილის 11—12 და საღამოს 4—7 საათ. კრილოვის ქ. № 5, ბინა 3. (471)

კერძო სამკურნალო

ექ. ე. მ. მძინარიშვილისა

პლეხანოვის (მიხეილის) პროსპ. და [illegible] ქუჩ. კუთხე № 22 ტელ. 10—87

მიიღება ყოველგვარი სნეულებიან ავადმყოფებისა დილის 8—3 საათამდე, ვენერიულით, სიფილისით და კანის სნეულებით დაავადმყოფებულნი მიიღებიან აგრეთვე საღამოთი 4—7 საათ. უსახსროსათვის უფასოთ დილის 8—11 საათ.

იღებენ ექიმები

ი. კ. [illegible]—შინაგან ავადმყ.

დ. მ. ჯავახიშვილი—შინაგანი და ბავშვების ავათმყ.

ა. გ. [illegible]—შინაგ. ავათმყ. და მიკრო—ბიო. ანალიზი.

ა. გ. მაჭავარიანი—ქირურგ. ავათმყ.

ე. მ. მძინარიშვილი—ვენერიულ, სიფილისის და კანის ავადმყ.

ნ. ხ. [illegible]—ყურის, ყელის და ცხვირის სნეულ.

ზ. შ. [illegible]—თვალის ავათმყ.

მ. ლ. შალამბერიძე—ქალის ავათმყ. და სამშობ.

სამკურნალოში სწარმოებს: კონსულტაცია, ოპერაცია, ელექტრიზაცია, მასაჟი, კანს ქვეშ შეშხაპუნება, [illegible], „606“ და „914“ შეშხაპუნება და აგრეთვე მიკრო-ქიმიური გამოკვლევანი (ნახველის, კუჭის წვენის, სისხლის, შარდის, განავალის და სხვ. (თ. 009)

ექიმი ა. დ. [illegible]

სპეციალობა: სიფილისი (შეშხაპუნება „606“ და „914“) ვენერიული და კანის სნეულებანი. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილით 9—11 და საღამოთი 4—6 საათამდე. მისამართი: [illegible] პროსპექტი № 116, სასტუმრო „ნორდ“-ს პირდაპირ. ტელ. 14—28. (154—თ.)

ექიმი

პ. შ. [illegible]

სპეციალობა: კანისა და ვენერიული სნეულებანი (სიფილისი „606“ და „914“ შეშხაპუნება). მიღება: დილით 8—9 საათ. საღ. 5—7 საათ. სურამის ქ. № 9, [illegible] ქუჩის კუთხე, რკინის გზის საავადმყოფოს პირდაპირ. (თ. 546)

ელექტრო მედიცინის [illegible] კლინიკებისა

[illegible]

შინაგანი [illegible], [illegible] და [illegible]. იღებს [illegible] ელექტრო-[illegible] კაბინეტში. [illegible] X-ის სხივებით. [illegible] დილის 9—12 საათ. და საღ. 5—8 საათ. [illegible] ქ. № 23, ტელეფ. 7—92. [illegible] დაზარალებულებს [illegible] უფასოთ. (თ. 636)

ექიმი [illegible]

[illegible] სიფილისი და [illegible] (შეშხაპუნება „606“ და „914“) ვენერიული ([illegible]) და [illegible] სნეულებანი, ავადმყოფების მიღება [illegible] დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე. [illegible] ქუჩა № 23.